AGENDA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030:

W KIERUNKU POMYŚLNEGO WDROŻENIA W POLSCE

Seria „Lepsza Polityka Państwa”

Listopad 2017

OECD

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

Niniejszy dokument opublikowano na odpowiedzialność Sekretarza Generalnego OECD na użytek czytelników nieanglojęzycznych. Dokument został przetłumaczony przez wyspecjalizowanych tłumaczy. Korektę tłumaczenia na język polski wykonano wewnętrznie. W przypadku wątpliwości, proszę odnieść się do dokumentu w języku angielskim. Wyrażone opinie oraz argumenty użyte w tej publikacji niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko państw członkowskich OECD.

***

Niniejszy dokument oraz wszelkie zamieszczone w nim mapy pozostają bez uszczerbku dla statusu i suwerenności każdego terytorium, przebiegu granic międzynarodowych i podziałów oraz nazw wszelkich terytoriów, miast lub obszarów.

Dane statystyczne dotyczące Izraela przekazały właściwe władze Izraela na swoją odpowiedzialność. Wykorzystanie tych danych przez OECD pozostaje bez uszczerbku dla statusu Wzgórz Golan, Wschodniej Jerozolimy i osiedli izraelskich na Zachodnim Brzegu Jordanu w rozumieniu prawa międzynarodowego.

Dane zawarte w niniejszym sprawozdaniu opierają się na opracowaniu OECD pt. „Pomiar oddalenia od wartości docelowych przewidzianych w celach zrównoważonego rozwoju". Metadane można znaleźć na stronie internetowej: http://www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf. Więcej informacji na temat metody pomiarów oddalenia od wartości docelowych — zob. OECD, Measuring Distance to SDG Targets: An assessment of where OECD countries stand OECD Publishing, Paryż, 2017, http://www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDG-Targets.pdf. Dane bazowe wybrano zgodnie z metodą zastosowaną w opracowaniu mającą na celu wykorzystanie wskaźników możliwie zbliżonych do tych wybranych przez Międzyagencyjną Grupę Ekspertów ONZ ds. wskaźników dotyczących celów zrównoważonego rozwoju (UN IAEG) w kwietniu 2016 r. Baza danych wykorzystana w opracowaniu została zablokowana w styczniu 2017 r., a zatem nie odzwierciedla wskaźników globalnych przyjętych przez komitety sterujące ONZ dla różnych celów zrównoważonego rozwoju w późniejszym okresie.

***

Jest to dokument z serii „Lepsza polityka". Koordynatorem publikacji, pod kierownictwem Gabrieli Ramos i Juana Yermo, była Isabell Koske, przy wsparciu Tary Marwah. Współpraca: Aziza Akhmouch, Leah Ambler, Hervé Boulhol, Sarah Box, Nicola Brandt, Agnes Couffinhal, Kathryn Dovey, Cyprien Fabre, Michael Förster, Sara Fyson, Pierre Guérin, Santiago Guerrero, Caitlyn Guthrie, Pinar Guven, Alexander Hijzen, Soo-Jin Kim, Karolina Kozlowska, Tamara Krawchenko, Carina Lindberg, Maciej Lis, Tadashi Matsumoto, Krzysztof Michalak, Glenda Quintini, Mikaela Rambali, Shaun Reidy, Oriana Romano, Valentina Sanna, Rebecca Schultz, Karolina Socha-Dietrich, Sarah Strapps, Céline Thévenot, Joao Vasconcelos, Frédérique Zegel. Paula Adamczyk pomogła w sprawdzeniu polskiego tłumaczenia. Isabelle Renaud udzieliła wsparcia administracyjnego i produkcyjnego.

Zdjęcia: @ Shutterstock.com

Sprostowania do publikacji OECD dostępne w Internecie: www.oecd.org/publishing/corrigenda.
© OECD 2017

Publikacje OECD można kopiować, pobierać lub drukować do użytku własnego, a także cytować fragmenty publikacji, baz danych i produktów multimedialnych OECD w swoich dokumentach, prezentacjach, blogach, na stronach internetowych i w materiałach dydaktycznych, pod warunkiem wskazania źródła i posiadacza praw autorskich. Wnioski o prawo do publikowania, wykorzystania komercyjnego i tłumaczenia należy kierować na adres: rights@oecd.org. Wnioski o pozwolenie na fotokopiowanie fragmentów materiału do użytku publicznego lub komercyjnego prosimy kierować bezpośrednio do Copyright Clearance Center (CCC) na adres: info@copyright.com lub do Centre français d'explotation du droit de copie (CFC) na adres: contact@cfcopies.com.

PRZEDMOWA

W Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjętej przez przywódców państw ONZ w dniu 25 września 2015 r. określono ambitny plan służący poprawie życia ludzi w każdym miejscu na świecie. Agenda ta ma uniwersalny, inkluzywny i niepodzielny charakter oraz stanowi wezwanie do działania skierowane do wszystkich państw niezależnie od ich poziomu rozwoju. Podobnie jak pozostałe państwa OECD, Polska poszukuje obecnie sposobów możliwie najlepszej realizacji Agendy oraz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.

W dniu 14 lutego 2017 r. polski rząd przyjął Strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, w której określono ponad 700 działań służących zwiększeniu dochodu polskich obywateli oraz wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i terytorialnej w tym kraju. W strategii zdefiniowano nowy model rozwoju oraz strategiczną wizję, zasady, cele i priorytety rozwoju Polski do 2020 r. Uwzględniono w niej również perspektywę na kolejne dziesięć lat, do 2030 r., która ma pomóc Polsce w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju. Niniejsze opracowanie przygotowano w celu wsparcia polskiego rządu w tym przedsięwzięciu poprzez przeanalizowanie, jakie miejsce zajmuje Polska w stosunku do celów zrównoważonego rozwoju, oraz zaproponowanie polityk, które mogą jej pomóc w wyeliminowaniu luk w podejmowanych działaniach.

Przez ostatnie dekady Polska poczyniła imponujący postęp w zwiększaniu poziomu życia obywateli, a PKB na mieszkańca wzrosło z poziomu 37,6% średniej dla państw OECD odnotowanego w 1990 r. do 65,4% w 2016 r. Postępowi gospodarczemu towarzyszyły istotne osiągnięcia społeczne, jednak bardzo ambitne cele zrównoważonego rozwoju sprawiają, że konieczne są dodatkowe starania. Chociaż ogólny wskaźnik ubóstwa jest zbliżony do średniej dla państw OECD, pewne grupy społeczne są bardziej zagrożone ubóstwem. Innym krytycznym wyzwaniem pozostaje także przystępność cenowa mieszkań. Współczynnik aktywności zawodowej jest niski, szczególnie wśród osób starszych, a rynek pracy charakteryzuje się szkodliwym dualizmem. Co prawda wyniki systemu oświaty są coraz lepsze, o czym świadczą rezultaty, jakie Polska osiąga w Programie międzynarodowej oceny umiejętności uczniów prowadzonym przez OECD, jednak konieczne są dodatkowe działania na rzecz poprawy jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz sektora uczelni wyższych. Pomoże to we wspieraniu innowacyjności oraz przyśpieszeniu tempa wzrostu produktywności. Chociaż średnia oczekiwana długość życia wydłużyła się od 1990 r. aż o siedem lat, jest ona nadal o trzy lata niższa od średniej dla państw OECD.

Pomimo istotnego postępu polska gospodarka pozostaje nadal jedną z tych, które emitują najwięcej dwutlenku węgla wśród wszystkich państw OECD. Emisja gazów cieplarnianych na mieszkańca w 2015 r. wyniosła 10,1 tony ekwiwalentu dwutlenku węgla, podczas gdy średnia dla europejskich państw OECD wynosi 8,3 tony. Chociaż dostęp do energii jest dobry i przystępny dzięki niskim cenom energii elektrycznej, infrastrukturę energetyczną państwa należy zmodernizować, aby możliwe było ograniczenie zanieczyszczeń. Ważnym problemem pozostaje również jakość wód, co ma związek z niedostatecznym oczyszczaniem ścieków i brakiem wystarczająco skutecznych zachęt finansowych do ograniczania zanieczyszczeń oraz wykorzystywania wody w sposób bardziej wydajny, również w sektorze rolnictwa. Dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju konieczne będą również dodatkowe starania na rzecz ochrony Morza Bałtyckiego i lepszej ochrony lasów państwowych.

Publiczne zaufanie do rządu znacznie wzrosło w ciągu ostatniej dekady – z 7% w 2006 r. do 38% w 2016 r., a postrzeganie korupcji w sektorze instytucji rządowych i samorządowych spadło. Tym niemniej poziom zadowolenia z usług publicznych w Polsce jest raczej niski. Osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju wymaga też większego zaangażowania we współpracę międzynarodową.

Wyzwaniem dla Polski pozostaje stworzenie optymalnych struktur organizacyjnych, wdrożenie sprawnych procedur i poprawa skuteczności w zakresie dostarczania pomocy. Co więcej, w dążeniu do realizacji Agendy 2030 Polska może także wiele zyskać dzięki promowaniu i stwarzaniu korzystnych warunków dla społecznej odpowiedzialności biznesu.

Polska, opracowując Strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, zrobiła pierwszy ważny krok w kierunku rozwiązania wszystkich tych problemów. Osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju będzie jednak wymagało pokonania długiej drogi z wieloma przeszkodami, na której Polska będzie musiała regularnie dostosowywać swoje strategie, plany działania i narzędzia oraz odnawiać zobowiązania wszystkich interesariuszy. Prowadzona w ciągu całego procesu wymiana doświadczeń z innymi państwami może pomóc państwu w pomyślnym pokonaniu tej drogi. OECD z chęcią wesprze polski rząd w tym przedsięwzięciu. Wspólnie możemy zaprojektować, promować i wdrażać lepsze polityki służące poprawie życia w Polsce.

Angel Gurría
Sekretarz Generalny OECD

SPIS TREŚCI

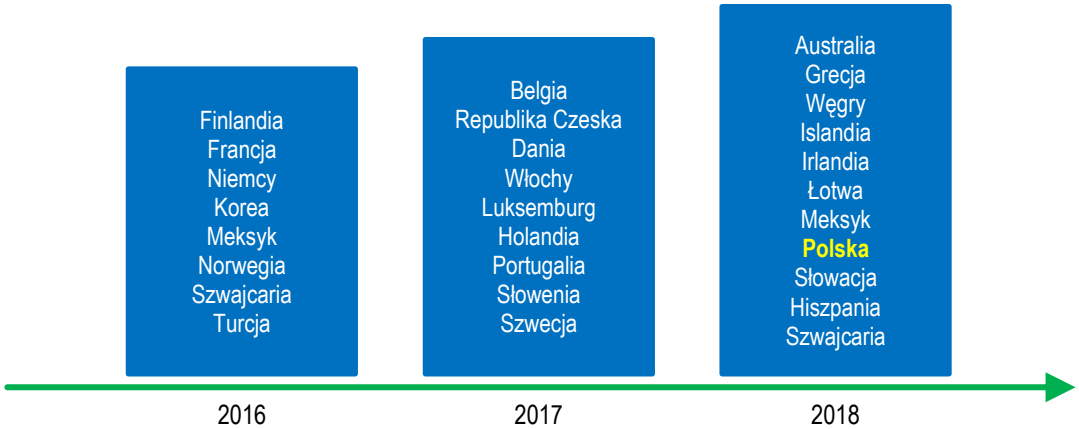
Wstęp 1
Cel 1: Koniec z ubóstwem 3
Cel 2: Zero głodu 5
Cel 3: Dobre zdrowie i jakość życia 6
Cel 4: Dobra jakość edukacji 7
Cel 5: Równość płci 8
Cel 6: Czysta woda i warunki sanitarne 9
Cel 7: Czysta i dostępna energia 10
Cel 8: Wzrost gospodarczy i godna praca 11
Cel 9: Innowacyjność, przemysł, infrastruktura 12
Cel 10: Mniej nierówności 13
Cel 11: Zrównoważone miasta i społeczności 14
Cel 12: Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja 15
Cel 13: Działania w dziedzinie klimatu 16
Cel 14: Życie pod wodą 17
Cel 15: Życie na lądzie 18
Cel 16: Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje 19
Cel 17: Partnerstwa na rzecz celów 20
Jak może pomóc OECD 21
Lektura uzupełniająca 22

AGENDA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030 TO PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ LUDZKOŚCI I PLANETY MAJĄCY JEDNAKOWE ZASTOSOWANIE DO WSZYSTKICH PAŃSTW

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjęta przez przywódców państw ONZ w dniu 25 września 2015 r. określa ambitny plan służący transformacji w pięciu dziedzinach mających kluczowe znaczenie dla ludzkości, do których należą: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo. Ma ona na celu 1) wyeliminowanie ubóstwa i głodu we wszystkich postaciach i wymiarach; 2) ochronę planety przed degradacją oraz podejmowanie pilnych działań w zakresie zmian klimatu, tak aby mogła ona służyć potrzebom obecnych i przyszłych pokoleń; 3) zapewnienie wszystkim ludziom możliwości korzystania z dobrodziejstw dostatniego i satysfakcjonującego życia oraz to, aby postęp gospodarczy, społeczny i technologiczny przebiegał w zgodzie z naturą; 4) wspieranie pokojowego, sprawiedliwego i inkluzywnego społeczeństwa, wolnego od lęku i przemocy; oraz 5) mobilizowanie środków do wdrożenia Agendy 2030 przy udziale wszystkich krajów, interesariuszy i obywateli. Agenda obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju, które przedstawiono jako „zintegrowane i niepodzielne, globalne w swojej naturze i uniwersalne". Świadcząca o odejściu od przestarzałego postrzegania postępu globalnego według osi północ-południe Agenda jest wiążąca dla państw na wszystkich poziomach rozwoju. W związku z powyższym państwa OECD, takie jak Polska, poszukują obecnie sposobów jak najlepszej realizacji celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. z uwzględnieniem specyfiki własnego kraju. Osiem państw OECD zgłosiło postępy podczas Forum Politycznego Wysokiego Szczebla Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2016 r. Dziewięć państw uczyniło to w 2017 r., a kolejne jedenaście państw OECD, w tym Polska, ma złożyć sprawozdanie w 2018 r. (zob. wykres). OECD przygotowała niniejsze opracowanie, aby pomóc polskiemu rządowi w tym przedsięwzięciu poprzez przeanalizowanie, jaką pozycję zajmuje Polska w stosunku do celów zrównoważonego rozwoju, oraz zaproponowanie polityk, które mogą jej pomóc w wyeliminowaniu luk w działaniach.

Agenda 2030 określa ambitny plan zrównoważonego rozwoju, któremu przyświeca nadrzędny cel niepozostawiania nikogo w tyle. Agenda jest uniwersalna dla wszystkich państw. Z tego względu Polska poszukuje sposobów wdrażania 17 celów zrównoważonego rozwoju.

Polska przedstawi sprawozdanie z postępów w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju podczas Forum Politycznego Wysokiego Szczebla ONZ w lipcu 2018 r.

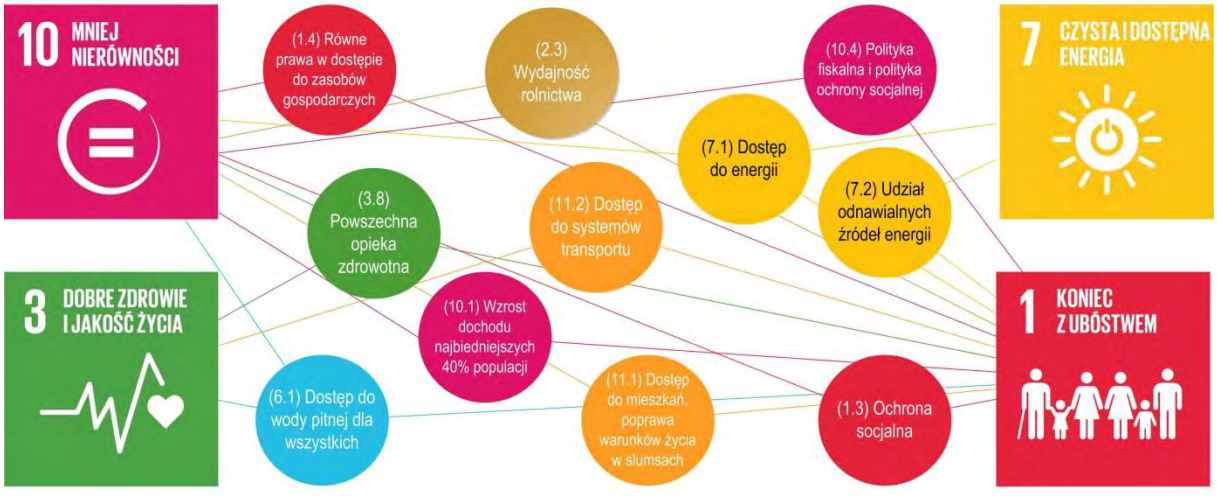
Źródło: Dobrowolne krajowe przeglądy zrównoważonego rozwoju na Forum Politycznym Wysokiego Szczebla, https://sustainabledevelopment.un.org/vnrs/.

PORUSZANIE SIĘ W OBSZARZE CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TO ZŁOŻONE PRZEDSIĘWZIĘCIE, KTÓRE WYMAGA ŚCISŁEJ WSPÓŁPRACY WSZYSTKICH INTERESARIUSZY

Wdrażanie Agendy 2030 to bardzo złożony proces. Szereg wyzwań, zróżnicowanie potrzeb i preferencji społecznych oraz wzajemne powiązania między 17 celami wymagają nowych metod w zakresie krajowego zarządzania i planowania strategicznego.

Osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju wymaga dalekowzrocznego planowania w celu realizacji potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń. Polski rząd będzie musiał przewidywać i reagować na wiele wzajemnie ze sobą powiązanych problemów, począwszy od starzenia się społeczeństwa i urbanizacji po przełomowe technologie (takie jak cyfryzacja), rosnące zagrożenia dla środowiska czy wyzwania związane z sytuacją geopolityczną. Będzie musiał także rozpoznawać i zrozumieć wynikające z tego zmiany warunków gospodarczych i społecznych oraz odpowiednio planować i wdrażać reformy. Będzie on musiał również bardziej kompleksowo rozważać, na ile wybory polityk publicznych mogą powodować przyszłe problemy w Polsce i na ile mogą one wpływać na inne państwa. Dobrobyt przyszłych pokoleń zależy od zapasu zasobów, w tym zasobów gospodarczych, naturalnych, ludzkich i kapitału społecznego, pozostawionych przez obecne pokolenie. Z uwagi na zintegrowany charakter zrównoważonych celów rozwoju zasada spójności jest kluczowa dla polskiego rządu w celu wykorzystania synergii między celami a zadaniami. Przykładowo, cel 10 (mniej nierówności) jest silnie związany z celem 1 (koniec z ubóstwem): dziewięć zadań wiąże się wprost z dwoma celami wskazanymi powyżej, głównie poprzez wartości docelowe związane z powszechnym dostępem do energii elektrycznej, wody, opieki zdrowotnej, budynków mieszkalnych oraz terenów zielonych, jak również równym dostępem do zasobów (zob. wykres). Pomyślne wdrożenie Agendy 2030 jest zatem złożonym zadaniem, które wymaga zdecydowanego i ciągłego działania oraz ścisłej współpracy ministerstw, jak również instytucji rządowych różnego szczebla oraz pozarządowych interesariuszy. W celu skoordynowania wdrożenia Agendy 2030 w Polsce rząd stworzył specjalną grupę zadaniową odpowiedzialną za zapewnienie spójności między celami zrównoważonego rozwoju.

Osiągnięcie wzajemnie powiązanych celów zrównoważonego rozwoju jest złożonym przedsięwzięciem.

Uwaga: Wykres wskazuje powiązania wyrażone wprost poprzez bezpośrednie odniesienia zawarte w wartościach docelowych. Okoliczności materialne i społeczno-ekonomiczne sugerują, że z perspektywy kształtowania polityk publicznych ważna jest o wiele większa liczba powiązań między celami. Pełna treść celów i Agendy 2030 jest dostępna pod adresem http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

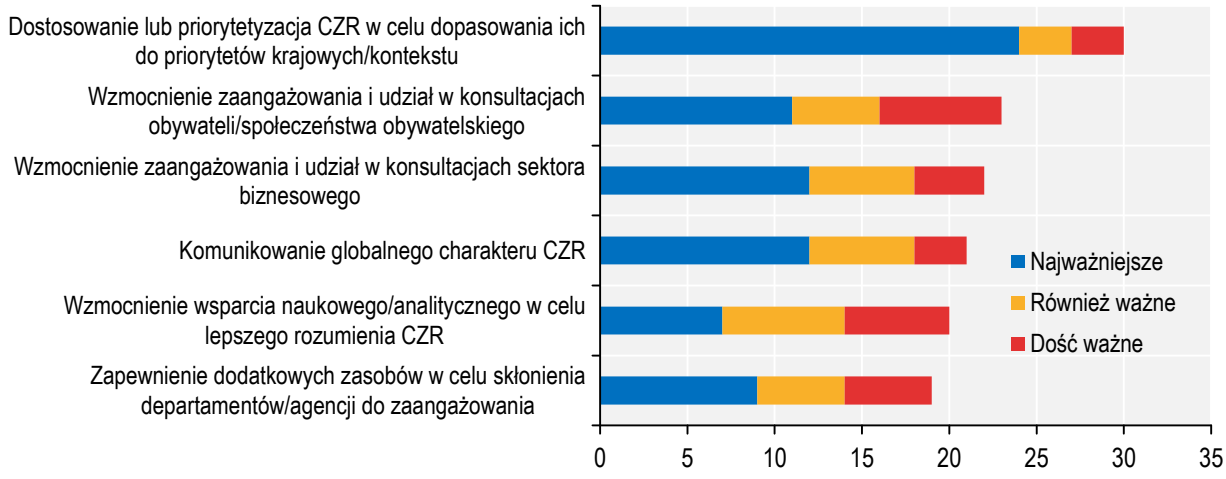
Źródło: Based on Le Blanc, D., „Towards integration at last? The sustainable development goals as a network of targets", UN Department of Economic & Social Affairs (DESA) Working Paper No. 141, UN DESA, Nowy Jork, 2015, http://www.un.org/esa/desa/papers/2015/wp141_2015.pdf.

POLSKA, OPRACOWUJĄC STRATEGIĘ NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU, ZROBIŁA PIERWSZY WAŻNY KROK W KIERUNKU WDROŻENIA AGENDY 2030

Na początku 2017 r. Polska wdrożyła Strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Strategia ta obejmuje ponad 700 działań służących zwiększeniu dobrobytu i spójności w Polsce, uwzględniając w niej ponad 70 wskaźników umożliwiających monitorowanie postępu. Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, którą kieruje Ministerstwo Rozwoju, odpowiedzialne również za koordynowanie wdrożenia Agendy 2030, ma na celu dostosowanie nowego modelu rozwojowego Polski do globalnych wyzwań i celów. Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju dotyczy większości obszarów Agendy 2030, ale niektórym celom poświęcono więcej uwagi niż innym. Większość działań związanych jest z celem 9 (innowacyjność, przemysł, infrastruktura) oraz celem 8 (wzrost gospodarczy i godna praca), a w szczególności z zadaniami zorientowanymi na wzrost gospodarczy. W niewielkim stopniu poruszono cel 5 (równość płci), cel 14 (życie pod wodą), cel 12 (odpowiedzialna konsumpcja i produkcja) oraz cel 17 (partnerstwo na rzecz celów). Inne cele zrównoważonego rozwoju są uwzględnione w dość znacznym stopniu, mimo iż niektóre w sposób zawężony. Dotyczy to szczególnie celu 3 (dobre zdrowie i jakość życia), celu 10 (mniej nierówności) oraz celu 6 (czysta woda i warunki sanitarne). Ponadto, tylko kilka ze wskaźników przedstawionych w Strategii ma faktycznie związek z celami zrównoważonego rozwoju. Przy 169 wartościach docelowych wyznaczenie priorytetów we wdrażaniu Agendy 2030 jest oczywiście niezbędne (zob. wykres), jednak obszary, którym w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju poświęcono niewiele uwagi, niekoniecznie pokrywają się z tymi, w których Polska uzyskuje dobre wyniki Co więcej, w Strategii niewiele uwagi poświęcono transgranicznym skutkom polityki krajowej, które mają duże znaczenie w Agendzie 2030. O ile zatem Strategia ta stanowi dobry punkt wyjścia, pomyślne wdrożenie Agendy 2030 wymaga bardziej zbilansowanego podejścia. Jeżeli chodzi o podmioty wdrażające, Polska rozsądnie obrała bardzo zintegrowane podejście. Aby zbliżyć różne instytucje i firmy zainteresowane wspólną pracą na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju, rząd uruchomił Partnerstwo ds. skutecznego wdrażania Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Planuje też stworzenie platformy internetowej umożliwiającej debaty na temat wdrażania celów zrównoważonego rozwoju między ogółem społeczeństwa a sygnatariuszami partnerstwa, a także uruchomienie wielostronnej platformy na potrzeby dzielenia się wiedzą i najlepszymi praktykami.

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju opracowana przez Polskę to dobry punkt wyjścia do wdrażania Agendy 2030, jednak silny nacisk kładzie się w niej na zaledwie kilku celach zrównoważonego rozwoju. Przyjęcie bardziej zrównoważonego podejścia może pomóc państwu w realizacji ambitnego planu osiągnięcia wszystkich celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.

Ważna jest priorytetyzacja celów zrównoważonego rozwoju i dostosowanie ich do kontekstu i priorytetów krajowych.
Liczba państw uznających dane działanie za ważne.

Źródła: OECD (2016), OECD Survey on Planning and Co-ordinating the implementation of the SDGs: First results and key issues, OECD Publishing, Paris, https://www.oecd.org/gov/cob-sdg-survey-overview-of-results.pdf.

WYELIMINOWAĆ UBÓSTWO WE WSZYSTKICH JEGO FORMACH NA CAŁYM ŚWIECIE

PRACA NIE ZAWSZE WYSTARCZY, ABY UCHRONIĆ LUDZI PRZED UBÓSTWEM

Ogólnie rzecz biorąc, poziom ubóstwa w Polsce jest zbliżony do średniej dla państw OECD, ale w dalszym ciągu są nim zagrożone dzieci, osoby bezrobotne i rodziny z jednym żywicielem. W sytuacji pogorszenia koniunktury gospodarczej kluczowe znaczenie będą miały zachęty finansowe dla drugiego żywiciela rodziny oraz solidne zabezpieczenia dla osób pozostających bez pracy.

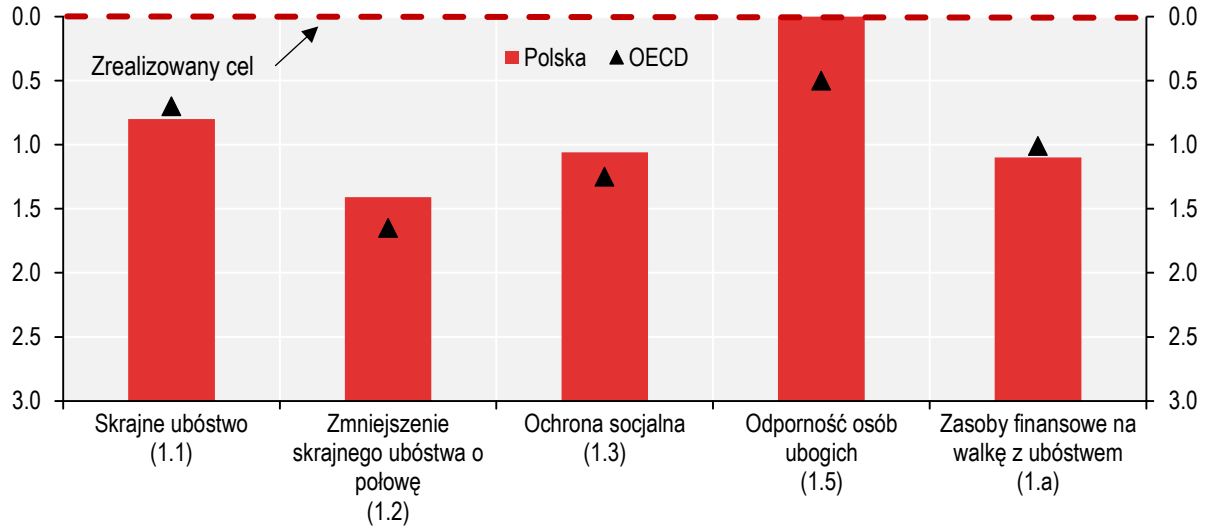
Pod względem eliminowania ubóstwa wyniki, jakie osiąga Polska, są zbliżone do średniej dla państw OECD (zob. wykres). Blisko jedna na dziesięć osób uzyskuje dochód niższy od połowy mediany dochodu w Polsce, co wskazuje na poziom występowania ubóstwa dochodowego zbliżony do średniego dla państw OECD. Najwyższy poziom występowania ubóstwa dochodowego obserwuje się wśród dzieci (12,4%). Jest to o tyle niepokojące, że ubóstwo w dzieciństwie może nieść ze sobą długotrwałe konsekwencje. Dzięki stabilnemu wzrostowi gospodarczemu niewielu dorosłych w wieku produkcyjnym mieszka w gospodarstwach domowych, w których nie ma osób pracujących (7% w 2014 r.). Osoby, które znajdują się w takiej sytuacji, doświadczają jednak bardzo wysokiego zagrożenia ubóstwem (37%), ponieważ poziom rekompensaty z tytułu zasiłków dla osób długotrwale bezrobotnych jest jednym z najniższych w gronie wszystkich państw OECD. 51,5% ubogich dorosłych w Polsce mieszka w gospodarstwach domowych, w których przynajmniej jedna z osób pracuje (podczas gdy średnia dla państw OECD to 42%), natomiast ubóstwo pracujących występuje szczególnie w rodzinach utrzymywanych przez jedną osobę (23%). Zagrożone są również osoby o niskich dochodach, osoby pracujące na umowy tymczasowe oraz osoby podejmujące zatrudnienie nieformalne. W ograniczeniu ryzyka zagrożenia ubóstwem pomoże wspieranie uczestnictwa kobiet w rynku pracy (zob. cel 5). Poziom występowania ubóstwa wśród osób starszych jest stosunkowo niski, ale niski wskaźnik zatrudnienia starszych pracowników oznacza, że w przyszłości ubóstwo w tej grupie może wzrosnąć ze względu na zbyt niskie składki emerytalne. Ubóstwo ma również wymiar regionalny, ponieważ poziom ubóstwa na obszarach wiejskich w Polsce jest przeciętnie dwa razy wyższy niż w dużych ośrodkach miejskich, a najwyższy – wśród rolników. Mieszkańcy obszarów wiejskich stanowią blisko 60% osób żyjących w skrajnym ubóstwie. Ubóstwo stanowi ważną kwestię Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, ale ambicje w zakresie jego obniżenia nie są na tyle duże, aby zapewnić realizację Agendy 2030.

Zalecenie OECD:

- *Stosownie do Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju – zwiększenie starań na rzecz poprawy dostępu do przystępnej cenowo oraz wysokiej jakości opieki nad dziećmi w celu poprawy wyników dotyczących dzieci oraz wspierania uczestnictwa kobiet w rynku pracy (zob. cel 5).*

Polska ma przed sobą długą drogę do realizacji celu 1:wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie.

Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

WYELIMINOWAĆ GŁÓD, OSIĄGNĄĆ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE I LEPSZE ODŻYWIANIE ORAZ PROMOWAĆ ZRÓWNOWAŻONE ROLNICTWO

POLSKA MOGŁABY ZROBIĆ WIĘCEJ W CELU OSIĄGNIĘCIA ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO W ROLNICTWIE

Mimo poczynionych postępów zrównoważony charakter rozwijającego się sektora rolnictwa w Polsce nadal stanowi powód do obaw. Bardziej wydajne stosowanie nawozów mineralnych, inwestowanie w innowacje oraz lepsza gospodarka zasobami wodnymi pomogłyby w ograniczeniu tzw. śladu środowiskowego tego sektora.

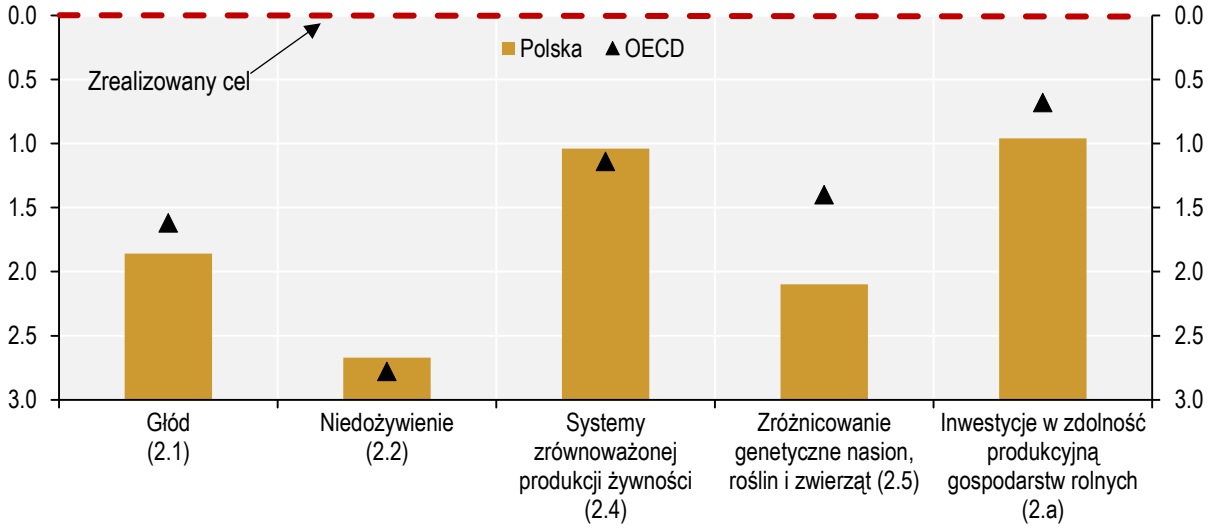
W przypadku kilku wartości docelowych związanych z drugiem celem zrównoważonego Polska nadal ma do przebycia długą drogę (zob. wykres). Ostatnie lata przyniosły ekspansję rolnictwa w Polsce. W latach 2004–2014 roczne tempo wzrostu produkcji rolnej stanowiło dwukrotność średniej w państwach OECD. Jako że powierzchnia gruntów wykorzystywanych na cele rolnicze uległa w tym okresie ograniczeniu, ten niezwykły wynik osiągnięto dzięki intensyfikacji produkcji rolnej. Stosowanie pewnych środków o potencjalnie szkodliwym wpływie na środowisko (takich jak fosfor czy energia) z biegiem czasu zostało ograniczone, ale Polska nadal stoi przed kilkoma wyzwaniami utrudniającymi zapewnienie zrównoważonych systemów produkcji żywności (zob. wykres). Stosowanie nawozów azotowych wzrasta szybciej niż produkcja rolna, natomiast różnorodność biologiczna (mierzona liczebnością ptaków krajobrazu rolniczego) spada. Co więcej, w niektórych regionach odnotowuje się problemy związane z niedoborem wody (zob. cel 6), a poziom emisji gazów cieplarnianych rośnie (zob. cel 13) głównie z powodu wysokiego poziomu emisji metanu. Polska mogłaby również osiągnąć lepsze wyniki w dziedzinie żywienia ludności, ponieważ wzrasta odsetek osób otyłych.

Zalecenia OECD:

- *Praca nad bardziej racjonalnym i wydajnym stosowaniem nawozów mineralnych, między innymi poprzez inwestycję w szkolenia dotyczące sposobu ich stosowania.*
- *Zwiększenie poziomu inwestycji w innowacje, tak jak przewidziano to w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, w celu zapewnienia dostępności odpowiednich technologii i praktyk (takich jak gatunki upraw dostosowane do warunków lokalnych), służących poprawie efektywności środowiskowej sektora rolnictwa i zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych.*
- *Inwestowanie w poprawę praktyk związanych z gospodarką wodną w sytuacji faktycznego występowania niedoborów wody lub zagrożenia takimi niedoborami.*

W odniesieniu do kilku wartości docelowych związanych z celem 2 Polska nadal osiąga stosunkowo słabe wyniki.

Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM LUDZIOM W KAŻDYM WIEKU ZDROWE ŻYCIE ORAZ PROMOWAĆ DOBROBYT

SKUTECZNE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMU CHORÓB PRZEWLEKŁYCH POPRAWI REZULTATY DOTYCZĄCE ZDROWIA

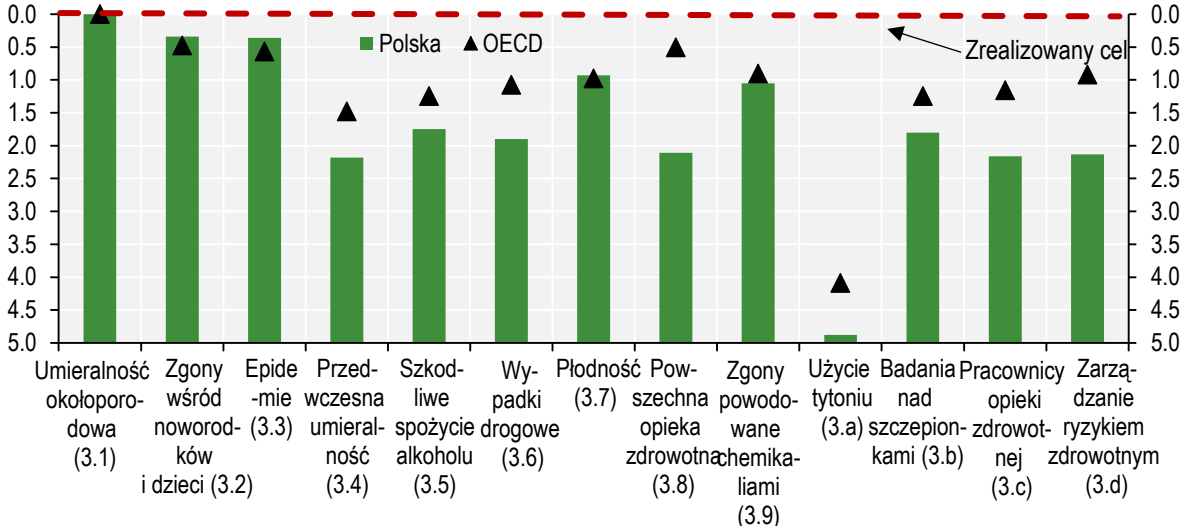
Polska musi skuteczniej i systematyczniej walczyć z problemem chorób przewlekłych. Wymaga to dodatkowych starań w celu kontrolowania behawioralnych czynników ryzyka oraz dostosowania świadczenia usług na potrzeby zapewnienia skoordynowanej opieki w odpowiednim otoczeniu.

W 2015 r. średnia oczekiwana długość życia w momencie narodzin wynosiła w Polsce 77,6 lat, a więc trzy lata mniej niż wynosi średnia dla państw OECD. Nierówności w zakresie zdrowia są wyraźne: różnica średniej oczekiwanej długości życia między mężczyznami najlepiej wykształconymi i najsłabiej wykształconymi wynosi blisko 12 lat (podczas gdy w OECD wynosi ona średnio 7 lat). Prawdopodobieństwo, że zgon mieszkańca Polski nastąpi z powodu choroby układu krążenia jest o 60% większe niż w przypadku przeciętnego mieszkańca UE, a obniżanie wskaźnika umieralności na choroby sercowo-naczyniowe następuje wolniej niż gdziekolwiek indziej. Ponad jedną trzecią obciążenia zdrowotnego Polski można przypisać behawioralnym czynnikom ryzyka. Szkodliwe skutki spożywania alkoholu rosną, a używanie tytoniu, choć coraz niższe, pozostaje nadal na poziomie powyżej średniej dla państw OECD (zob. wykres). Dostęp do opieki zdrowotnej jest utrudniony za sprawą stosunkowo niskiego poziomu wydatków (6,4% PKB w 2016 r., podczas gdy średnia dla państw OECD wynosi 9%), wysokich wydatków ponoszonych bezpośrednio przez pacjentów oraz niedostatecznej liczby pracowników służby zdrowia. Skuteczna i zrównoważona reakcja na obciążenia zdrowotne jest ponadto utrudniona z uwagi na stosunkowo słabą wydajność podstawowej opieki zdrowotnej, niedostateczny rozwój opieki długoterminowej i społecznej, rozdrobnienie systemu szpitali oraz brak koordynacji całego systemu. W przygotowanej przez Polskę Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju zaproponowano szereg rozwiązań służących rozwijaniu jakości i skuteczności systemu opieki zdrowotnej, w tym środków służących rozwiązaniu problemu niedoboru siły roboczej oraz poprawie koordynacji systemu.

Zalecenia OECD:

- *Zapewnienie odpowiedniego finansowania na wdrażanie planu działania w obszarze polityki zdrowia publicznego przewidzianego w Narodowym Programie Zdrowia 2016, a także monitorowanie wdrażania w celu ustalenia, czy program prowadzi do osiągania wyników.*
- *Reagowanie na niedobory pracowników w sposób przewidziany w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju oraz wzmocnienie opieki podstawowej, długoterminowej i społecznej w celu poprawy potencjału systemu ochrony zdrowia w Polsce z myślą o rozwiązaniu problemu obciążenia zdrowotnego.*
- *Utrzymanie planowanej reorganizacji systemu szpitali oraz tworzenia sieci placówek przy zapewnieniu finansowego i klinicznego egzekwowania odpowiedzialności oraz monitorowania i oceny działania.*

Lepsze reagowanie na czynniki ryzyka behawioralnego może pomóc Polsce w realizacji celu 3.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM EDUKACJĘ WYSOKIEJ JAKOŚCI ORAZ PROMOWAĆ UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

DZIAŁANIA NA RZECZ POPRAWY EDUKACJI SZKOLNEJ NA INNE CZĘŚCI SYSTEMU OŚWIATY MUSZĄ ZOSTAĆ ROZSZERZONE

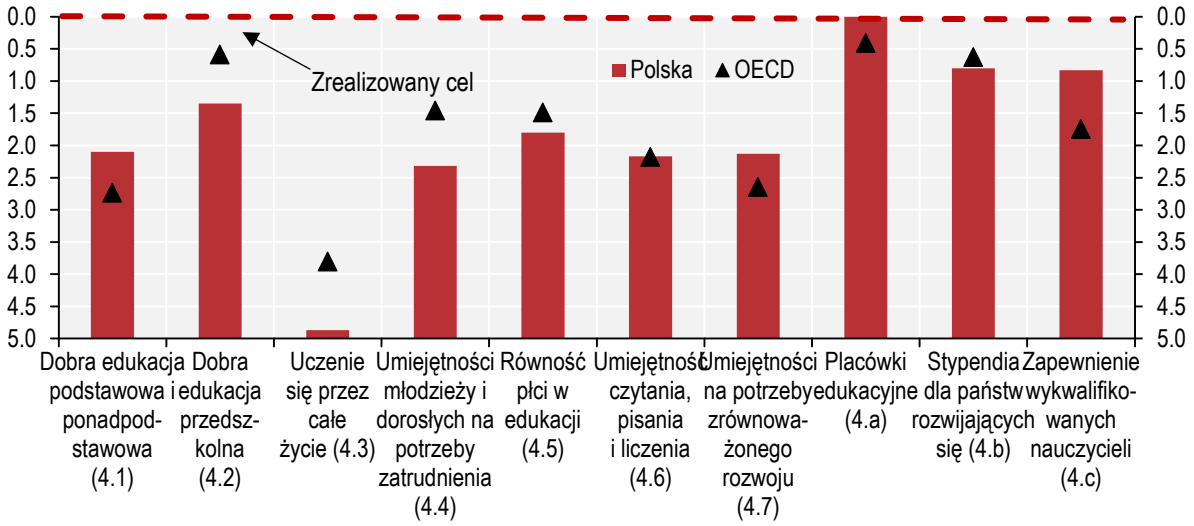
Podczas gdy – jak wynika z Programu międzynarodowej oceny umiejętności uczniów OECD (PISA) – wyniki systemu szkolnictwa w Polsce są coraz lepsze, wynik sektora uczelni wyższych oraz systemu kształcenia i szkolenia zawodowego nadal pozostaje niezadowalający. Niewielki odsetek dorosłych w Polsce uczestniczy w kształceniu i szkoleniu formalnym i pozaformalnym (zob. wykres). Oferta edukacyjna dla osób dorosłych stanowi szczególne wyzwanie w obszarach wiejskich, gdzie w przypadku wielu osób odnotowuje się niski poziom umiejętności podstawowych. Tym niemniej należy zauważyć, że ostatnie lata przyniosły wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym i jest on obecnie zbliżony do średniej dla państw OECD (43%). Co więcej, odsetek osób po raz pierwszy rozpoczynających edukację na uczelniach (75%) jest wyższy niż średnia dla państw OECD (66%). Wzrost ten następuje jednak kosztem jakości. Badanie Umiejętności Osób Dorosłych OECD świadczy o tym, że znaczna liczba młodych studentów uczelni wyższych i osób z dyplomem uczelni wyższej nie ma dostatecznych umiejętności podstawowych, aby odnieść sukces na rynku pracy. Sposobem na przekazanie młodym ludziom umiejętności istotnych na rynku pracy jest uczenie się poprzez praktykę w miejscu pracy, ale jedynie 8% uczestników kształcenia i szkolenia zawodowego w Polsce zgłasza, że odbyli praktykę lub szkolenie u pracodawcy (poziom znacznie niższy od średniej dla państw OECD wynoszącej 17%). Kluczowe znaczenie ma utrzymanie jakości systemu szkolnictwa wyższego w Polsce oraz poprawa dostosowania kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. Z zadowoleniem przyjmuje się zatem wyrażony przez rząd zamiar wzmocnienia powiązań między systemem oświaty a pracodawcami, wyrażony w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju.

Wyniki systemu oświaty w Polsce uległy poprawie. W tej chwili należy skupić się na podniesieniu jakości szkolnictwa wyższego oraz poprawie dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Zalecenia OECD:

- *Rozszerzenie oferty w celu poprawy umiejętności podstawowych i umiejętności ogólnych oraz uzupełnienie takich inicjatyw kursami dodatkowymi w celu dotarcia do osób funkcjonujących poza systemem szkolenia i kształcenia.*
- *Rozszerzenie programów edukacji dla osób dorosłych przewidzianych w Strategii na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz wprowadzenie odpowiedniej zachęty finansowej dla pracodawców, tak aby inwestowali oni w szkolenie w miejscu pracy.*

Kwestia uczenia się przez całe życie to główna przeszkoda stojąca Polsce na drodze do realizacji celu 4.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

OSIĄGNĄĆ RÓWNOŚĆ PŁCI ORAZ WZMOCNIĆ POZYCJĘ KOBIET I DZIEWCZĄT

POLSKA MOGŁABY DALEJ PROMOWAĆ RÓWNOŚĆ PŁCI

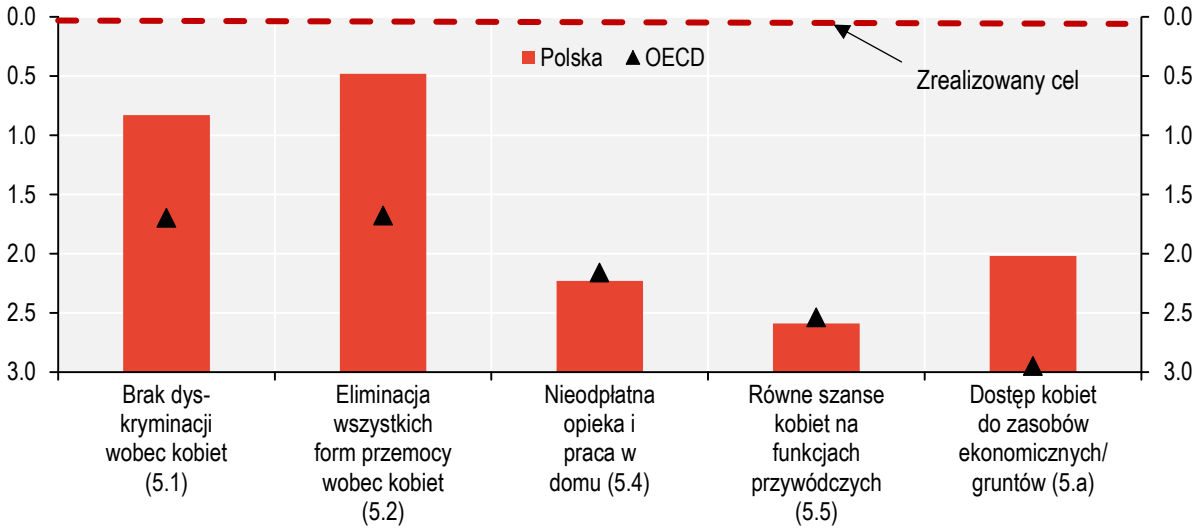
Aby poczynić większy postęp w dążeniu do równości płci, Polska powinna rozwinąć politykę, która pomogłaby rodzinom w osiągnięciu równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, a także wzmocnić starania na rzecz zwiększenia liczby kobiet na stanowiskach kierowniczych.

W odpowiedzi na niski współczynnik płodności oraz w ramach dążenia do poprawy sytuacji związanej z równością płci, Polska wydłużyła czas trwania urlopu rodzicielskiego i uelastyczniła urlop przysługujący ojcu dziecka. Rząd zainwestował w edukację poprzedzającą przedszkolną, a w 2014 r. poziom przyjmowania do placówek przedszkolnych dzieci w wieku 3–5 lat wynosił 74% (na tle średniej dla państw OECD równej 84%). Można jednak nadal zrobić więcej, aby zaspokoić popyt na opiekę nad dziećmi w wieku 0–2 lata, ponieważ obecnie do formalnego systemu opieki przyjmowanych jest tylko 11% z nich. Bardziej powszechna wśród kobiet pracujących w Polsce stała się praca na pełen etat, o czym świadczy odnotowany w latach 2004–2014 wzrost o 7 punktów procentowych. Podobnie jak w większości państw OECD kobiety w Polsce nadal wykonują więcej pracy niezarobkowej w domu, co dodaje im codziennie 32 minuty dodatkowej pracy w porównaniu z mężczyznami. Zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć wyniosło w 2014 r. 11% (zatem poniżej średniej w państwach OECD wynoszącej 14%), a poziom uczestnictwa kobiet w rynku pracy w 2016 r. kształtował się na poziomie 62% (zatem poniżej średniej dla państw OECD wynoszącej 68%). Rozwiązywanie problemu stereotypów i uelastycznienie warunków pracy zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet, może działać na korzyść większej równowagi w dzieleniu się pracą zarobkową i pracą wykonywaną bez wynagrodzenia. W Polsce istnieje również możliwość poprawy dostępu kobietom do stanowisk kierowniczych. Polska jest jednym z niewielu państw, w których osiąga się parytet płci w odniesieniu do kadry kierowniczej wyższego szczebla w sektorze publicznym, ale odsetek zajmowanych przez kobiety miejsc w zarządach największych spółek akcyjnych wynosi zaledwie 20% (równe średniej dla państw OECD), a odsetek miejsc w parlamencie zajmowanych przez kobiety to tylko 27% (podczas gdy średnia dla państw OECD wynosi 29%).

Zalecenia OECD:

- *Inwestowanie w przystępne cenowo placówki opieki nad dziećmi, projektowanie systemów ulg podatkowych zachęcających obydwoje rodziców do podjęcia pracy oraz promowanie podziału obowiązków domowych.*
- *Eliminowanie różnicy w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn poprzez rozważenie wprowadzenia wymogów sprawozdawczych w celu poprawy przejrzystości płac.*
- *Rozważenie wyznaczenia wartości docelowych, nakaz ujawniania informacji oraz stosowanie parytetów w celu poprawy obecności kobiet w zarządach oraz w parlamencie, sądownictwie i innych instytucjach publicznych na wszystkich szczeblach.*

Polska osiąga lepsze wyniki niż wiele państw OECD, ale do osiągnięcia celu 5 potrzeba dalszych działań.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM LUDZIOM DOSTĘP DO WODY I WARUNKÓW SANITARNYCH POPRZEZ ZRÓWNOWAŻONĄ GOSPODARKĘ ZASOBAMI WODNYMI

POLSKA MUSI WYKORZYSTYWAĆ WODĘ W SPOSÓB BARDZIEJ ZRÓWNOWAŻONY

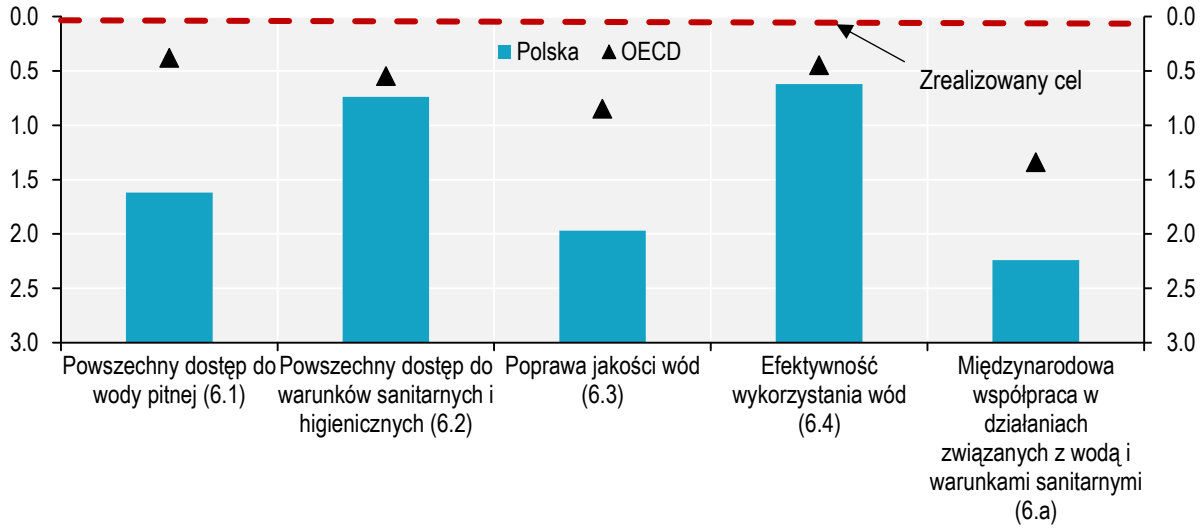
Polska dysponuje mniejszą liczbą źródeł wody słodkiej niż większość państw OECD. Chociaż poziomy poboru wody gruntowej są stosunkowo niskie, intensywność jej użytkowania stanowi dwukrotność średniej dla państw OECD. Zwiększone inwestycje w infrastrukturę zwiększyły dostęp do usług wodnych i pomogły w ograniczeniu zanieczyszczeń, a także w zapewnieniu dobrej jakości wody pitnej. Poziom podłączenia do publicznych zakładów oczyszczania ścieków jest jednak niższy niż średnia dla państw OECD. Co więcej, dostęp do sieci wodociągowej oraz infrastruktury kanalizacyjnej i zakładów uzdatniania wody w Polsce pozostaje dużo niższy w obszarach wiejskich niż w ośrodkach miejskich. Na jakość wód nadal wpływają: niedostateczne oczyszczanie ścieków, zrzuty solanki z kopalni węgla oraz zanieczyszczenia z rozproszonych źródeł rolniczych (zob. wykres). Ponad dwie trzecie zbiorników wód powierzchniowych nie spełnia wymogów celu dobrego stanu wód z 2015 r. przewidzianego w unijnej ramowej dyrektywie wodnej. W przepisach dotyczących ochrony wód i środowiska wprowadzono zasady znane pod hasłami „użytkownik płaci" oraz „zanieczyszczający płaci". Dochód z opłat z tytułu zanieczyszczenia wody i poboru wody jest zbyt mały, by możliwe było pokrycie kosztów usług wodociągowych i kanalizacyjnych, a główni użytkownicy wody są wyłączeni z opłat z tytułu poboru. Ustawą – Prawo wodne z 2017 r. wprowadzono instrumenty gospodarki wodnej, w tym koszty za usługi wodne oraz inne opłaty wodne. Przepisy zniosły zwolnienia z opłat za pobór dla dużych gospodarstw rolnych, sektora energetycznego, producentów napojów, prowadzących hodowle wodne oraz innych przedsiębiorców zużywających duże ilości wody do celów produkcyjnych. Utrzymano jednak w mocy pozostałe zwolnienia, między innymi dla rolników zużywających mniej niż 5000 l wody dziennie. Skutki transgraniczne działań związanych z działalnością wodociągową i kanalizacyjną sprawiają, że konieczna jest większa współpraca międzynarodowa pod tym względem.

Problemem w Polsce pozostaje jakość wód. Słaba jakość wód ma związek z niedostatecznym oczyszczaniem ścieków i brakiem odpowiedniej zachęty finansowej do ograniczania zanieczyszczeń oraz wykorzystywania wody w sposób bardziej wydajny.

Zalecenia OECD:

- *Kontynuowanie przeglądu podatków i opłat środowiskowych w celu odzyskania kosztów usług wodociągowych i kanalizacyjnych oraz zapewnienie zachęt finansowych do ograniczania zanieczyszczeń i wydajniejszego wykorzystywania wody.*
- *Przeanalizowanie kosztów i korzyści pozostałych zwolnień z opłaty z tytułu poboru wody oraz zapewnienie, aby nowo wybrana rada gminy działała na rzecz wspólnego dostarczania infrastruktury wodnej oraz ograniczania fragmentaryzacji sektora wodociągowo-kanalizacyjnego.*

Polska ma przed sobą więcej pracy w drodze do osiągnięcia celu 6 niż wiele innych państw OECD.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM DOSTĘP DO ŹRÓDEŁ STABILNEJ, ZRÓWNOWAŻONEJ I NOWOCZESNEJ ENERGII PO PRZYSTĘPNEJ CENIE

POLSKA MUSI ZMODERNIZOWAĆ INFRASTRUKTURĘ ENERGETYCZNĄ

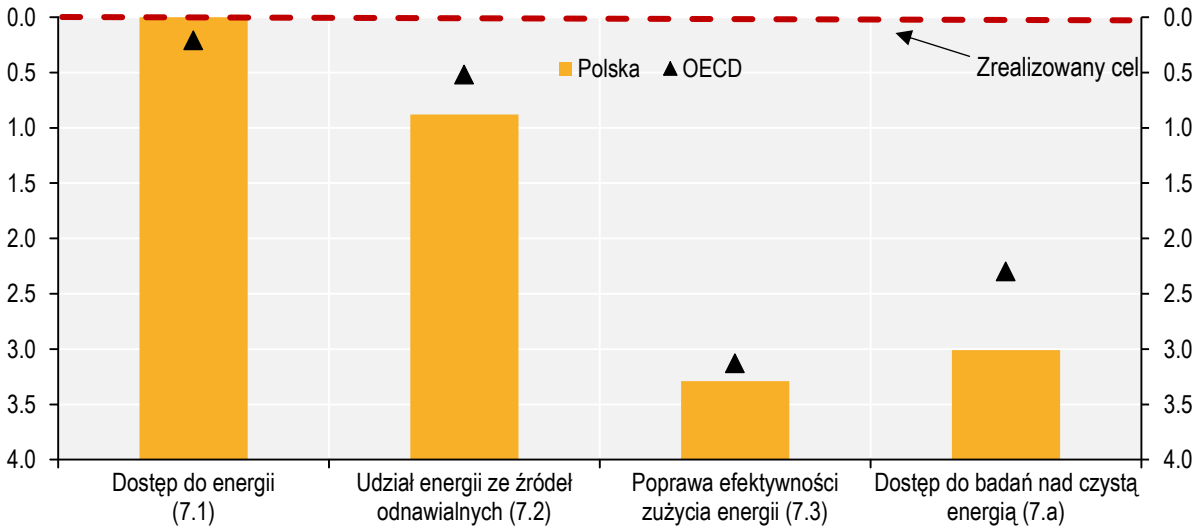
Dostęp do energii elektrycznej w Polsce jest dobry, ale zapasy się starzeją, zapewniają niewielki potencjał zapasowy i w dużej mierze są oparte na węglu. Odnowienie zapasów stanowi możliwość wyboru rozwiązań bardziej ekologicznych, w tym odnawialnych źródeł energii. Cenne byłyby również większe inwestycje w efektywność energetyczną.

Dostęp do energii w Polsce jest dobry (zob. wykres), lecz raczej drogi biorąc pod uwagę ogólny poziom cen w kraju. Zmiany strukturalne poprawiły wydajność energetyczną lecz gospodarka w znacznym stopniu opiera się na węglu, co ilustruje duża liczba starych i powodujących zanieczyszczenia elektrowni opalanych węglem. Węgiel stanowi źródło 81% całkowitej produkcji energii, przy czym odsetek ten spadł w ostatnich latach (z 92% w 2005 r.) i jest rekompensowany gwałtownym wzrostem udziału energii ze źródeł odnawialnych. Niewydajne ogrzewanie gospodarstw domowych przyczynia się do wysokiego poziomu zanieczyszczenia powietrza cząstkami pyłu, powodując poważne szkody zdrowotne. Zastąpienie elektrowni opalanych węglem i niewydajnych kotłów to możliwość ograniczenia ekologicznych efektów zewnętrznych sektora energetycznego. Udział odnawialnych źródeł energii w koszyku energetycznym wzrósł, jednak pozostaje na umiarkowanym poziomie (14% w 2015 r.), i w dużej mierze opiera się na współspalaniu biomasy z węglem w istniejących elektrowniach. Niepewność regulacyjna, obciążenia administracyjne, niedostateczny potencjał w zakresie handlu międzyregionalnego i międzynarodowego (Polska jest jednym z państw najmniej połączonych pod względem infrastruktury elektrycznej) — wszystko to hamuje rozwój odnawialnych źródeł energii. Istnieje też istotny potencjał poprawy wydajności energetycznej. Rozwój inteligentnych sieci pozwoliłby ich operatorom na modulowanie popytu na energię elektryczną w okresach szczytu oraz obniżanie zużycia energii elektrycznej poprzez zwiększanie świadomości konsumentów. Z zadowoleniem przyjmuje się w tym względzie ambicję Polski, jaką jest zwiększanie wydajności energetycznej oraz udziału źródeł odnawialnych, tym niemniej Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju przewiduje, że w perspektywie długofalowej główną częścią koszyka energetycznego pozostanie węgiel.

Zalecenia OECD:

- *Opracowanie długoterminowej strategii zapewniającej równowagę między bezpieczeństwem energetycznym a potrzebami środowiskowymi, społecznymi i gospodarczymi, w sposób spójny z celami UE i międzynarodowymi celami klimatycznymi.*
- *Zapewnienie konkurencji między technologiami wytwarzania energii elektrycznej oraz ściślejszej integracji sąsiednich rynków.*
- *Wprowadzenie stabilnego systemu wsparcia opartego na rynku na potrzeby wysokowydajnych inwestycji w kogenerację z wykorzystaniem biopaliw, odpadów i gazu w celu zastąpienia małych kotłów grzewczych i starzejących się zakładów termicznych.*

Przeszkodą w realizacji celu 7 jest dostęp do czystej energii.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

PROMOWAĆ STABILNY, ZRÓWNOWAŻONY I INKLUZYWNY WZROST GOSPODARCZY, PEŁNE I PRODUKTYWNE ZATRUDNIENIE ORAZ GODNĄ PRACĘ DLA WSZYSTKICH LUDZI

TWORZENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI MIEJSC PRACY DLA WSZYSTKICH MA KLUCZOWE ZNACZENIE DLA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

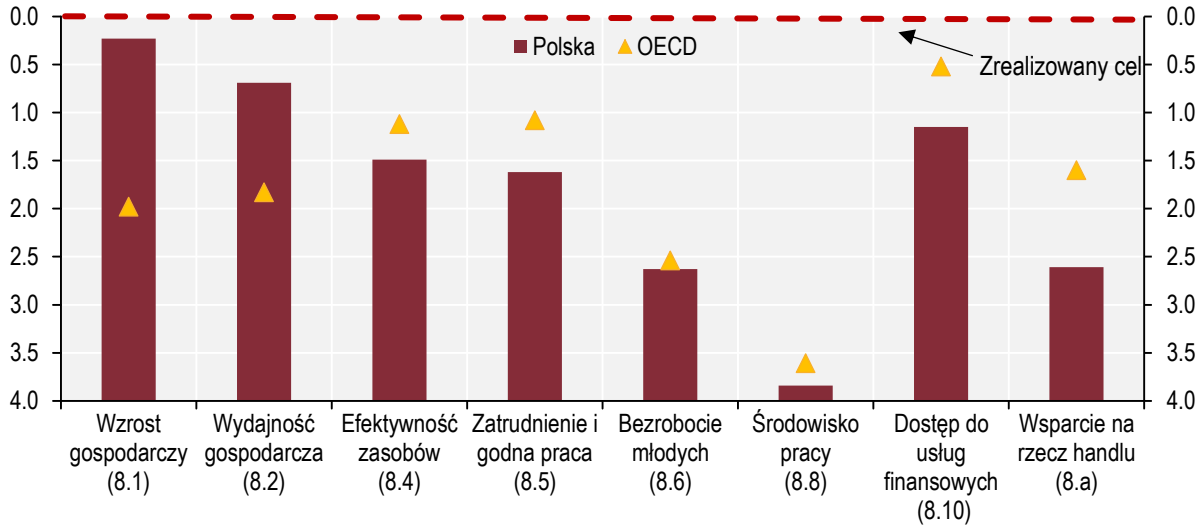
Polska gospodarka odnotowała w ostatnich latach znaczny wzrost, a poziom życia staje się coraz bardziej zbliżony do warunków w pozostałych państwach OECD. Tym niemniej wydajność czynników produkcji spadła ze średniej wynoszącej ponad 4% w okresie 2000–2006 do zaledwie ponad 2% w latach 2010–2016. Ma to związek z tzw. wąskimi gardłami infrastrukturalnymi, niskim poziomem inwestycji sektora biznesowego w innowacje (zob. cel 9) oraz niskim poziomem umiejętności podstawowych wśród osób dorosłych (zob. cel 4). Słaby poziom uczestnictwa w rynku pracy, szczególnie wśród osób starszych i kobiet (zob. cel 5), hamuje przyszły rozwój gospodarczy w kontekście gwałtownego starzenia się społeczeństwa: ekonomicznie aktywna jest mniej niż jedna na dwie starsze osoby. Wcześniejsze reformy emerytalne ograniczające możliwości przechodzenia na wcześniejszą emeryturę oraz podnoszące stopniowo wiek emerytalny do 67 r.ż. pomogły w zwiększeniu poziomu uczestnictwa osób starszych w rynku pracy, za to odejście od tej reformy dokonane w 2017 r. niesie ze sobą zagrożenia społeczne i związane ze stabilnością finansową państwa. W Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju rząd planuje promować zatrudnienie wśród seniorów, wykorzystując środki takie jak elastyczne warunki pracy, program podnoszenia umiejętności oraz zwalczanie dyskryminacji. Nadmierne stosowanie umów tymczasowych działa na niekorzyść inkluzywnego wzrostu. W 2016 r. ponad jeden pracownik na czterech był zatrudniony na umowę tymczasową, podczas gdy w gronie OECD liczba ta wyniosła jeden na dziewięć. Tego rodzaju umowy, które przeważają szczególnie wśród osób młodych i posiadających niskie kwalifikacje, wiążą się z niższymi zarobkami, mniejszym bezpieczeństwem na rynku pracy oraz bardziej ograniczonym dostępem do szkolenia. Dają one również niewielkie szanse na przejście na umowę stałą, a często są zawierane z naruszeniem prawa pracy. Z zadowoleniem przyjmuje się zatem ambitny zamiar rządu, jakim jest promowanie bardziej stabilnych form zatrudnienia, ponieważ pomogłoby to poprawić środowisko pracy (zob. wykres).

Spadek wzrostu produktywności zagraża procesowi dorównywania Polski do poziomu życia w innych, bardziej rozwiniętych, państwach. Co więcej, niski poziom uczestnictwa w rynku pracy, szczególnie wśród osób starszych, oraz nadmierne stosowanie umów tymczasowych hamuje trwały i inkluzywny wzrost.

Zalecenia OECD:

- *Jeżeli nie dojdzie do wycofania obniżenia ustawowego wieku emerytalnego do 60 r.ż. dla kobiet i 65 r.ż. dla mężczyzn, należy promować pracę po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego oraz informować pracowników o wpływie decyzji o przejściu na emeryturę na wysokość świadczeń.*
- *Wzmocnienie egzekwowania przepisów prawa pracy, zapewnienie bardziej wyważonej ochrony pracownika w różnych rodzajach umów, monitorowanie skutków reformy z 2017 r. ograniczającej maksymalny (łączny) czas trwania umów tymczasowych oraz rozważenie okresu próbnego w odniesieniu do umów na czas nieokreślony.*

Promowanie dobrych warunków pracy ma duże znaczenie dla postępu w realizacji celu 8.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

BUDOWAĆ STABILNĄ INFRASTRUKTURĘ, PROMOWAĆ ZRÓWNOWAŻONE UPRZEMYSŁOWIENIE ORAZ WSPIERAĆ INNOWACYJNOŚĆ

POLSKA NIE ZWIĘKSZA ODPOWIEDNIO POTENCJAŁU W ZAKRESIE INNOWACYJNOŚCI

Zwiększenie poziomu inwestycji w innowacje oraz zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych to kluczowe kroki dla zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego. Oprócz tego Polska musi kontynuować modernizację infrastruktury transportowej i komunikacyjnej.

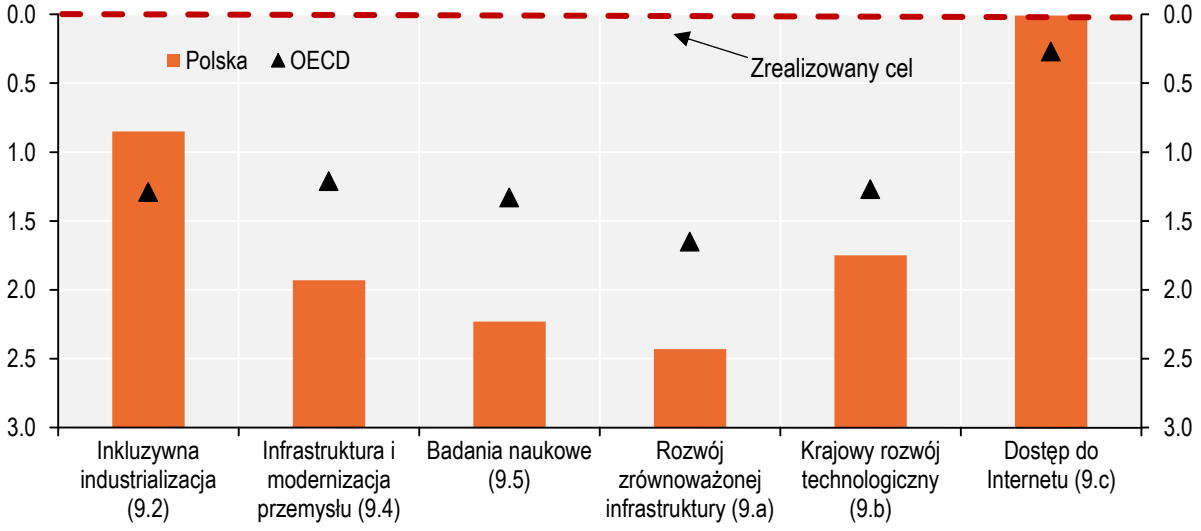
Innowacje to potężne narzędzie służące państwom do zwiększania produktywności i dobrobytu społeczeństwa. Pod względem wielu celów związanych z innowacyjnością Polska wciąż pozostaje w tyle (zob. wykres). Wydatki brutto na badania i rozwój wyrażone jako procent PKB wynoszą 1% (znacznie poniżej średniej dla państw OECD wynoszącej 2,4%), a odsetek badaczy wśród pracowników odpowiada zaledwie 60% średniej dla państw OECD. Co więcej, pomimo powszechnego dostępu do mobilnego Internetu w Polsce, faktyczny poziom wykorzystania technologii cyfrowych jest niski. Tylko 25% osób korzysta z Internetu codziennie w celu komunikowania się i wyszukiwania informacji, podczas gdy w Norwegii, osiągającej najlepsze spośród wszystkich państw OECD wyniki w tym zakresie, jest to ponad 51%. W tyle pozostają też polskie przedsiębiorstwa: analizą dużych zbiorów danych zajmuje się tylko 6% firm, natomiast w Holandii jest to 19%. Administracja publiczna nie traktuje danych jako zasobu strategicznego i pod względem dostępności danych oraz możliwości ponownego ich wykorzystania Polska nie dorównuje średniej dla państw OECD. Inwestowanie w innowacje oraz umożliwianie firmom i osobom fizycznym korzystania z technologii cyfrowych na większą skalę, na które to rozwiązania położono duży nacisk w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, mogłyby pobudzić działalność generującą wysoką wartość dodaną oraz pomóc we wdrażaniu nowych rozwiązań z zamiarem osiągnięcia celów Polski w zakresie zrównoważonego rozwoju. Kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego ma również poprawa jakości infrastruktury publicznej, w tym technologii informacyjno-komunikacyjnych i transportu.

Zalecenia OECD:

- *Poprawa poziomu edukacji w celu zwiększenia umiejętności w dziedzinie nauk przyrodniczych, inżynierii i rozwiązywania problemów technicznych, jak również promowanie oferty uczenia się przez całe życie w celu umożliwienia ludziom korzystania z technologii cyfrowych.*
- *Zachęcanie do korzystania z technologii cyfrowych oraz do zmiany organizacyjnej w firmach, włączając w to inwestowanie w dane i innego rodzaju kapitał oparty na wiedzy.*
- *Promowanie dostępności danych oraz ich ponowne wykorzystywanie przez organy administracji rządowej w celu zwiększenia zaangażowania obywateli, poprawy obsługi oraz zapewnienia lepszych możliwości rynkowych.*
- *Poprawienie doboru infrastruktury, między innymi poprzez systematyczne publikowanie dostatecznie szczegółowych analiz kosztów i korzyści oraz wprowadzenie obowiązku dokonania niezależnej oceny projektów przekraczających określoną skalę.*

W odniesieniu do wielu wartości docelowych przewidzianych w celu 9 Polska pozostaje daleko w tyle względem średniej dla państw OECD.

Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

ZMNIEJSZYĆ NIERÓWNOŚCI W KRAJACH I MIĘDZY KRAJAMI

SPOŁECZEŃSTWO W POLSCE NARAŻONE JEST NA DALSZE NIERÓWNOŚCI

W odniesieniu do kilku wartości docelowych związanych z celem zrównoważonego rozwoju dotyczącym zmniejszania nierówności Polska osiąga już wynik lepszy od średniej dla państw OECD (zob. wykres), jednak do realizacji założeń konieczne jest podjęcie dalszych działań w tym zakresie. Dochód 20% najbogatszych jest pięciokrotnie wyższy niż dochód 20% najuboższych (co stanowi wynik poniżej poziomu 5,5 odnotowanego w państwach OECD), ale rozrzut płac jest wysoki ze względu na duże różnice w zarobkach między osobami z wysokim poziomem wykształcenia a osobami z niskim poziomem wykształcenia oraz między osobami zatrudnionymi na umowy stałe a pracownikami zatrudnionymi na czas określony. Pod względem zróżnicowania sytuacji kobiet i mężczyzn w kwestii uczestnictwa w rynku pracy Polska zajmuje dziesiąte miejsce wśród państw OECD (zob. cel 5), w których poziom tego zróżnicowania jest największy. Podobnie jak w innych państwach OECD pracownicy urodzeni za granicą są bardziej narażeni na bezrobocie niż osoby urodzone w kraju: w 2016 r. różnica we wskaźniku bezrobocia wyniosła 2 punkty procentowe (podczas gdy średnia dla OECD wynosiła 3,4 punktu procentowego). Brak zróżnicowania gospodarczego w obszarach wiejskich oraz utrwalenie się dualizmu struktury gospodarczej w rolnictwie doprowadziły do pogłębiających się rozbieżności terytorialnych, które odnotowano w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Mimo że system podatków i transferów w Polsce prowadzi do zmniejszenia nierówności, odsetek publicznych transferów socjalnych trafiających do najbogatszej jednej piątej społeczeństwa w wieku produkcyjnym przekroczył odsetek trafiający do najuboższej jednej piątej w 2014 r., zwiększając obawy o progresywność systemu. Okoliczność tę częściowo wyjaśnia plan transferów socjalnych z niską stopą kompensacji dochodów oraz niskim poziomem ochrony świadczeniami dla bezrobotnych. Również klin podatkowy dla pracowników o niskich płacach zatrudnionych na zwykłe umowy o pracę jest w Polsce powyżej średniej dla państw OECD.

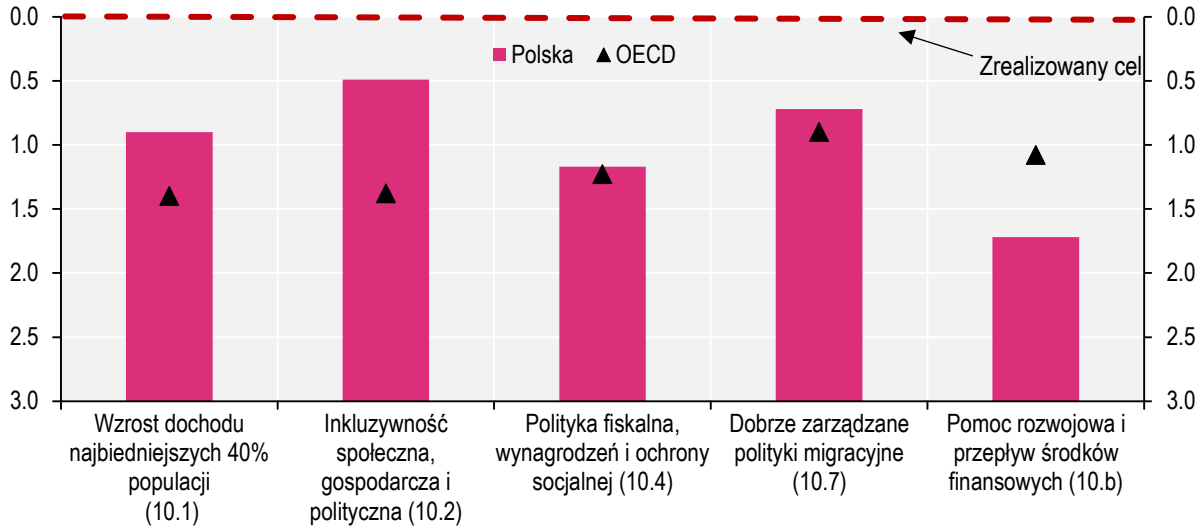
Stałe nierówności w rozwoju społecznym i gospodarczym stanowią istotne zagrożenie dla przyszłego dobrobytu Polski. Kilka grup z marginesu rynku pracy jest podatnych na ryzyko, a to zagraża spójności społecznej. Poprawa progresywności podatków i transferów może pomóc zmniejszyć nierówności.

Zalecenia OECD:

- *Kontynuowanie starań na rzecz poprawy progresywności podatków i transferów.*
- *Utworzenie planu przejściowego służącego ujednoliceniu programu ubezpieczeń społecznych dla rolników w Polsce z ogólnym programem ubezpieczeń społecznych przy jednoczesnym wspieraniu tworzenia miejsc pracy na obszarach wiejskich w celu przyspieszenia dostosowania się wielu gospodarstw domowych będących nieproduktywnymi gospodarstwami rolnymi.*
- *Lepsze dostosowanie polityki w zakresie rozwoju i spójności obszarów wiejskich oraz zwiększenie wsparcia na rozwój obszarów wiejskich innych niż rolnictwo, tak jak przewidziano to w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju.*

Polska osiąga stosunkowo dobre wyniki w zakresie celu 10, ale do jego pełnej realizacji potrzeba większego nakładu pracy.

Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

MIASTA W POLSCE MUSZĄ ZAPEWNIAĆ LEPSZE WARUNKI MIESZKANIOWE I CZYSTSZE POWIETRZE

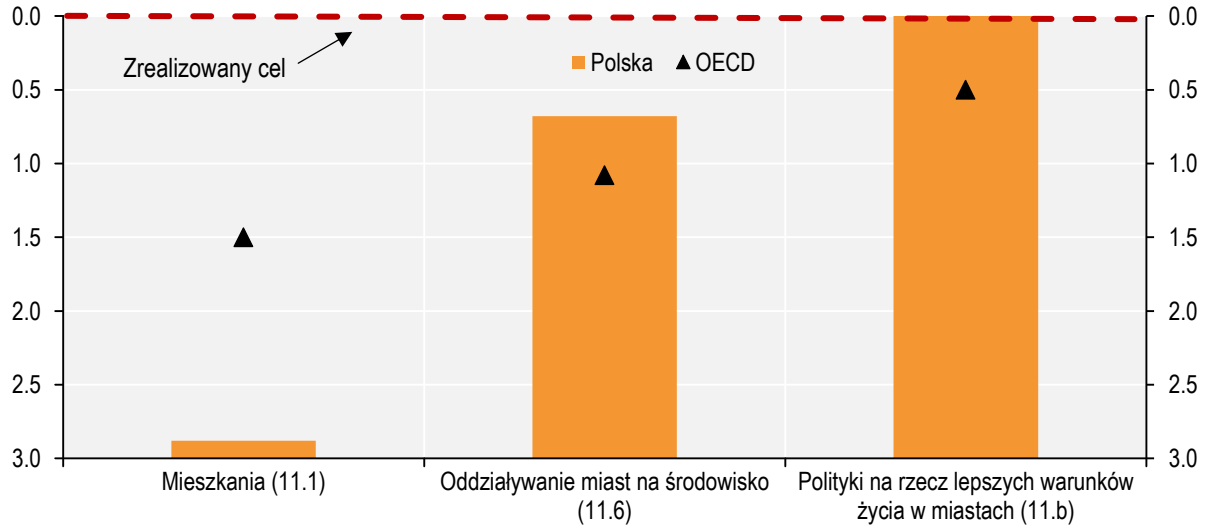
Gwałtownej urbanizacji towarzyszyły starania, które miały uczynić miasta bardziej zrównoważonymi. Kluczowymi wyzwaniami polityki pozostaje jednak przystępność cenowa mieszkań i zanieczyszczenie powietrza.

Polska w ciągu ostatnich dwóch dekad doświadczyła procesu gwałtownej urbanizacji i ekspansji miejskiej, a w obszarach miejskich i pośrednich zamieszkuje obecnie 65% ludności. W 2015 r. Polska przyjęła Krajową Politykę Miejską 2023, aby wzmocnić zdolność miast do osiągania zrównoważonego rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy. Kluczowym wyzwaniem pozostaje jednak – co zauważono w polskiej Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju – przystępność cenowa mieszkań. Pomimo istotnego postępu w ograniczaniu oficjalnego deficytu mieszkań dzięki programom krajowym (np. zwroty VAT i wsparcie uzyskania tytułu własności) oraz inicjatywom realizowanym na szczeblu gmin (np. budowa mieszkań socjalnych) odsetek przeludnionych gospodarstw domowych i niskiej jakości lokali mieszkalnych pozostaje wysoki. Ponadto należy zrobić więcej, aby ograniczyć wpływ miast na środowisko. Stosunkowo wysoki odsetek ludności jest narażony na zanieczyszczenia powietrza w obszarach metropolitalnych (16,4% w 2013 r. w porównaniu ze średnią OECD wynoszącą 11,0%), co przekłada się na skutki zdrowotne (zob. cel 3). Z zadowoleniem przyjmuje się zatem cel rządu, który chce uczynić miasta przyjaźniejszymi mieszkańcom, również poprzez czystsze powietrze. Obszary metropolitalne w Polsce uzyskują wyniki lepsze od średniej dla państw OECD pod względem dostępności terenów zielonych (577 m^2 na milion mieszkańców w 2013 r. w porównaniu ze średnią dla państw OECD wynoszącą 500 m^2).

Zalecenia OECD:

- *Uzupełnienie wskaźników dotyczących polityki mieszkaniowej, tak aby oceniać nie tylko deficyt mieszkań, ale również ich przystępność cenową (np. wydatki mieszkaniowe jako procent dochodu oraz wskaźnik przeciążenia wydatkami mieszkaniowymi) i jakość (np. przeludnienie, dostępność podstawowej infrastruktury).*
- *Zapewnienie zachęt finansowych ukierunkowanych na rozwój mieszkalnictwa w głównej części miasta w celu kontrolowania ekspansji miejskiej i ograniczenia kosztów tworzenia infrastruktury miejskiej.*
- *Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i emisji dwutlenku węgla w miastach dzięki skoordynowanemu działaniu rządu krajowego (np. normy paliw, podatki od emisji dwutlenku węgla) oraz władz miejskich (np. przepisy o użytkowaniu gruntów, inwestycje w transport publiczny) przy jednoczesnym uważnym monitorowaniu efektów dystrybucyjnych.*

Kluczem do osiągnięcia przez Polskę celu 11 jest lepszy dostęp do mieszkań.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

ZAPEWNIĆ WZORCE ZRÓWNOWAŻONEJ KONSUMPCJI I PRODUKCJI

POLSKA NADAL MOŻE OGRANICZYĆ TZW. ŚLAD ŚRODOWISKOWY WYNIKAJĄCY Z KONSUMPCJI I PRODUKCJI

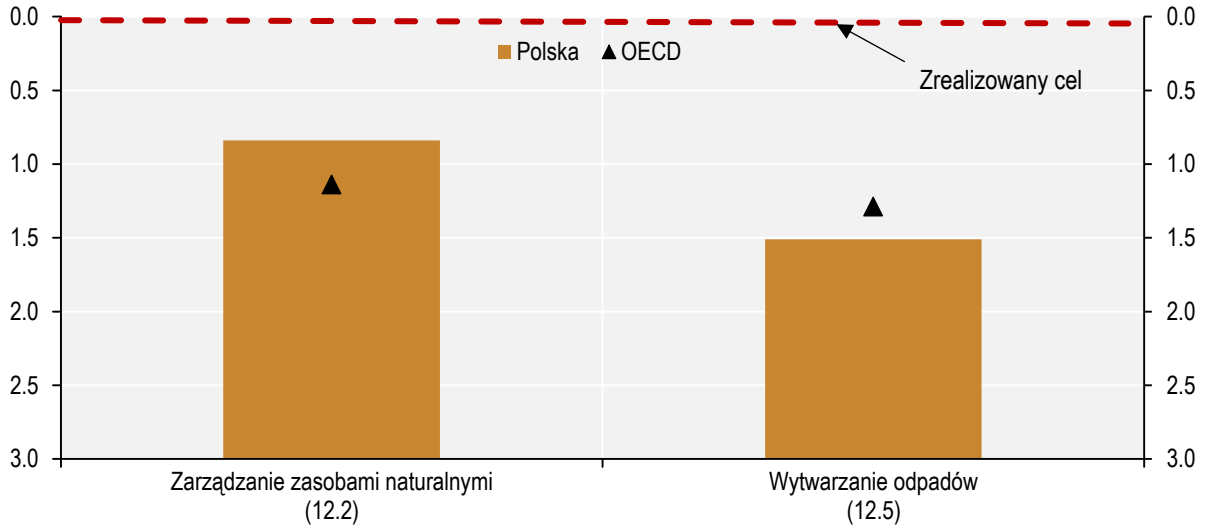
Osiągnięcie celu 12 wymaga transformacji społeczeństwa w takie, w którym większą wartość można stworzyć, wykorzystując mniej zasobów naturalnych, aby nie wpływać negatywnie na potrzeby przyszłych pokoleń. Ograniczenie wytwarzania odpadów i poprawa wydajności w korzystaniu z materiałów pomoże Polsce w przejściu na bardziej zrównoważony model konsumpcji i produkcji.

Produkcja pierwotna surowców, przetwarzanie materiałów w produkty oraz ostateczne utylizowanie odpadów wywiera ogromny wpływ na środowisko. Polska należy do grupy najbardziej intensywnie użytkujących surowce i najbardziej intensywnie emitujących dwutlenek węgla państw OECD ze względu na stosunkowo duży sektor górnictwa i przemysłu oraz silną zależność od węgla. Zaproponowana przez rząd Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju ma służyć zmniejszeniu intensywności wykorzystania surowców i materiałów w tym państwie, przy czym nie podano zbyt wielu szczegółów na temat powiązanych działań. Gospodarowanie odpadami w Polsce uległo z kolei zmianie wraz z przyjęciem przepisów unijnych, przy czym konieczne są dalsze kroki prowadzące w kierunku ustanowienia kompleksowych i spójnych ram działania. Ilość odpadów komunalnych na mieszkańca jest mniejsza niż średnia w państwach OECD, jednak mniej niż połowa odpadów jest poddawana recyklingowi lub kompostowana (zob. wykres). W Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju rząd potwierdza swój ambitny zamiar poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami, przedstawiając konkretny plan działań zawarty w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2022. W dążeniu do realizacji celów zrównoważonego rozwoju Polska może wiele zyskać na promowaniu i stwarzaniu korzystnych warunków dla społecznej odpowiedzialności biznesu. Kluczową instytucją w tym względzie jest krajowy punkt kontaktowy funkcjonujący w kontekście Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych.

Zalecenia OECD:

- *Poprawienie oszczędnego gospodarowania zasobami oraz wydajności w korzystaniu z materiałów na wszystkich etapach cyklu życia materiałów, wzmocnienie wdrożenia Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki oraz monitorowanie poczynionych postępów.*
- *Zapewnienie silnych krajowych ram zrównoważonej konsumpcji i produkcji zintegrowanych z planami na szczeblu krajowym i sektorowym w celu promowania zrównoważonych praktyk biznesowych.*
- *Poprawa świadomości społeczeństwa na temat gospodarowania odpadami i produktywności zasobów, wykorzystanie na większą skalę instrumentów gospodarczych w celu wspierania bardziej wydajnego gospodarowania odpadami, poprawa wydajności w wykorzystaniu materiałów oraz wspieranie stabilności finansowania infrastruktury związanej z odpadami, między innymi poprzez wzmacnianie efektu zachęty w postaci podatków od wydobywania minerałów.*

Zwiększenie współczynnika recyklingu odpadów komunalnych pomogłoby w poprawie wyniku dotyczącego celu 12.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

PODJĄĆ PILNE DZIAŁANIA W CELU PRZECIWDZIAŁANIA ZMIANOM KLIMATU I ICH SKUTKOM

POZIOM EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH ZWIĄZANEJ Z ENERGIĄ NADAL JEST W POLSCE WYSOKI

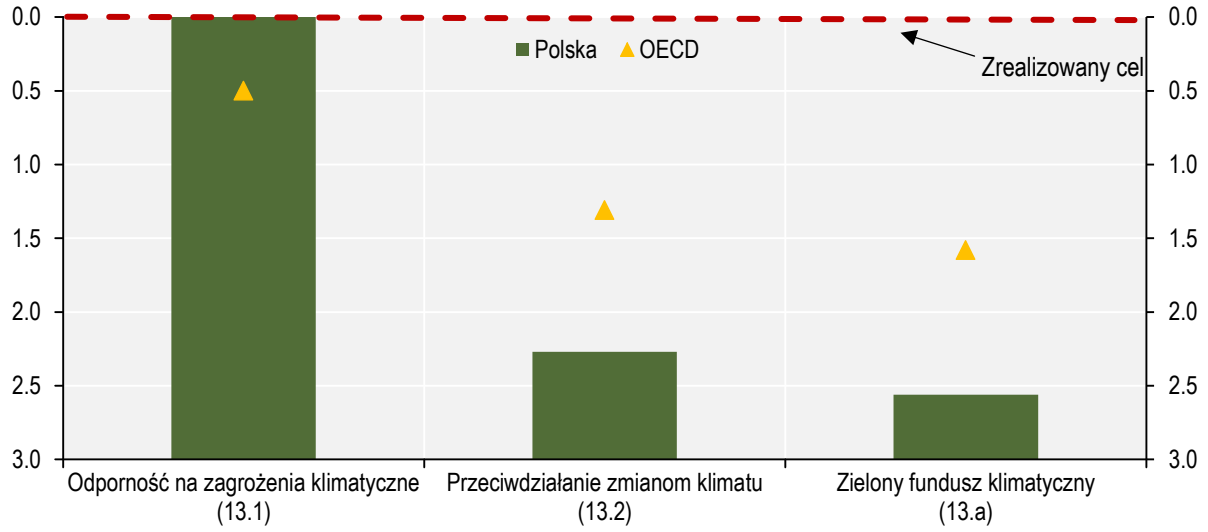
Pomimo istotnego postępu polska gospodarka pozostaje nadal jedną z tych, które emitują najwięcej dwutlenku węgla wśród wszystkich państw OECD. Dalszy postęp w ograniczaniu emisji wymaga fundamentalnych zmian w sektorze energetycznym i sektorze transportu.

Poprawa efektywności energetycznej w przemyśle ciężkim oraz zmiany strukturalne w gospodarce pozwoliły Polsce zrealizować zobowiązania wynikające z protokołu z Kioto. Polska zatwierdziła porozumienie klimatyczne z Paryża i zmierza do osiągnięcia celu na 2020 r. związanego z ograniczeniem wzrostu emisji gazów cieplarnianych poza unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji. Spełnienie celu zrównoważonego rozwoju dotyczącego działań w dziedzinie klimatu wciąż jednak wymaga dodatkowej pracy (zob. wykres). Aby ograniczyć emisje w perspektywie długofalowej, konieczne będą istotne zmiany w sektorze energetycznym i sektorze transportu. Pomimo spadającego poziomu emisji, za wysoki procent emisji ogółem odpowiada sektor energetyczny (42,5% w 2015 r., a więc zdecydowanie powyżej średniej dla państw OECD, wynoszącej 27%), który w dodatku w dalszym ciągu broni się przed przyjęciem na siebie kosztów emisji zanieczyszczających powietrze. Sektor transportu jest najszybciej rozwijającym się źródłem emisji gazów cieplarnianych i obecnie odpowiada za 12% emisji ogółem, co częściowo jest spowodowane prowadzonymi na dużą skalę inwestycjami w infrastrukturę drogową i niedostateczne wsparcie środków transportu generujących mniejsze ilości dwutlenku węgla. Z zadowoleniem przyjmuje się zatem plan rządu zakładający promowanie rozwiązań w zakresie transportu publicznego przekładających się na niższe emisje dwutlenku węgla, o którym mowa w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Jeżeli chodzi o ryzyko dotyczące zmiany klimatu, Polska podejmuje środki zapobiegawcze, między innymi poprzez przyjętą w 2013 r. Krajową politykę adaptacyjną, poprzez rozwój miejskich planów adaptacyjnych dla dużych miast z myślą o ocenie wrażliwości i podatności na zmianę klimatu, jak również poprzez korzystanie z oceny oddziaływania na środowisko.

Zalecenia OECD:

- *Opracowanie długofalowej polityki klimatycznej, która stanowiłaby część ram strategicznych dotyczących energii na 2050 r., z myślą o osiągnięciu wyznaczonych na 2030 r. i 2050 r celów obniżenia poziomu emisji gazów cieplarnianych stosownie do unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu oraz porozumienia klimatycznego z Paryża. Uwzględnienie pełnych kosztów gospodarczych, społecznych i środowiskowych poszczególnych rozwiązań przy okazji planowania inwestycji transportowych i energetycznych, jak również dokonanie przeglądu i zmiany podatków i opłat transportowych w celu lepszego uwzględnienia wpływu na środowisko poszczególnych środków transportu.*
- *Zwiększenie zachęt skłaniających do inwestowania w infrastrukturę kolejową poprzez zwiększanie konkurencji, poprawę zaangażowania sektora prywatnego, wzmocnienie niezależności organu regulacyjnego dla tego sektora oraz ustalenie cen umożliwiające pokrycie kosztów funkcjonowania, utrzymania i inwestycji.*

Realizacja celu 13 wymaga dalszego działania na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

CHRONIĆ OCEANY, MORZA I ZASOBY MORSKIE ORAZ WYKORZYSTYWAĆ JE W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY

POLSKA OSIĄGA DOBRE WYNIKI W NIEKTÓRYCH DZIEDZINACH OCHRONY ŻYCIA POD WODĄ, ALE NIE WE WSZYSTKICH

Polska, będąca domem około połowy mieszkańców regionu Morza Bałtyckiego, jest umawiającą się stroną Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, której celem jest rozwiązywanie problemu zanieczyszczeń ze źródeł lądowych, statków, odpadów i działalności badawczej. Głównymi zagrożeniami dla różnorodności biologicznej Morza Bałtyckiego są eutrofizacja, przełowienie i przyłów, zanieczyszczenie substancjami zanieczyszczającymi i ropą oraz wprowadzanie gatunków nierodzimych (przy czym odpowiedzialność nie spoczywa jedynie na Polsce). Aby pomóc rybakom w przystosowaniu się do zrównoważonego rybołówstwa, tworzenia miejsc pracy w sektorze rybołówstwa oraz zróżnicowania gospodarki w społecznościach nadbrzeżnych, Polska wdraża program operacyjny „PO RYBY" 2014–2020. Program ten jest wspierany ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w ramach którego współfinansuje się realizację celów zreformowanej Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Poziomy napływu substancji biogennych do Morza Bałtyckiego z terytorium Polski zmniejszyły się wraz z inwestycjami w oczyszczalnie ścieków, ale Polska pozostaje nadal jednym z głównych sprawców zanieczyszczeń w basenie Morza Bałtyckiego. Obciążenie dla środowiska wywołane składnikami biogennymi nie zostało wyeliminowane z produkcji rolnej, w związku z czym pozostaje zagrożeniem dla jakości wód. Mimo że 36% polskich obszarów morskich jest chronionych (co stanowi wynik przekraczający cel z Aichi wynoszący 10%) (zob. wykres), konieczne są dalsze starania służące dokończeniu tworzenia sieci obszarów ochrony przyrody Natura 2000. Polski sektor przetwórstwa ryb pozostaje jednym z największych w Europie. Duże znaczenie ma nadal większa wiedza o stanie siedlisk w Morzu Bałtyckim oraz strefach przybrzeżnych.

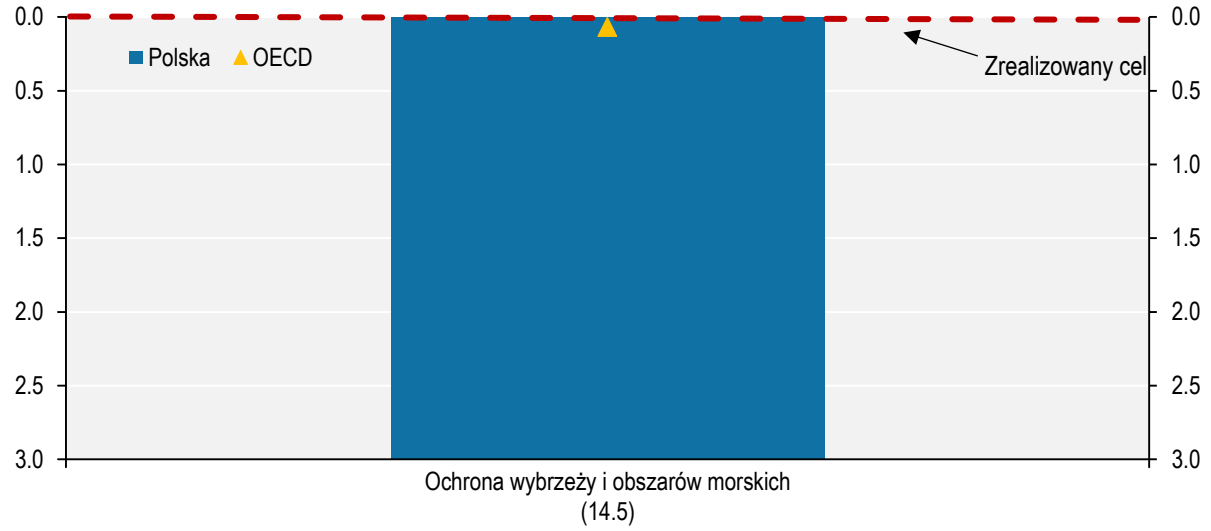
Pomimo poczynionych postępów Polska mogłaby uczynić więcej, aby chronić i wykorzystywać w sposób zrównoważony morze i zasoby morskie. W szczególności konieczne są dalsze działania na rzecz obniżenia napływu substancji biogennych do Morza Bałtyckiego oraz monitorowania stanu siedlisk w Bałtyku oraz w strefach przybrzeżnych.

Zalecenie OECD:

- *Dokończenie procesu wyznaczania morskich obszarów chronionych w ramach sieci Natura 2000 oraz zapewnienie skutecznego zarządzania tymi obszarami.*

Polska chroni większy procent obszarów przybrzeżnych i morskich, niż wymaga tego cel z Aichi, jednak na potrzeby celu 14 niezbędne są dodatkowe działania na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia morza oraz uniknięcia przełowienia.

Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

POLSKA MA DUŻE AMBICJE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA, ALE MIERZY SIĘ Z WYZWANIAMI DOTYCZĄCYMI HARMONIZACJI POLITYK

Polska jest jednym z państw o największej powierzchni lasów w regionie. Około 40% lasów, którymi zarządzają Lasy Państwowe, włączono do europejskiej sieci Natura 2000. Kluczowe dla poprawy różnorodności biologicznej jest skuteczniejsze wdrażanie programu Natura 2000 oraz planów zarządzania lasami.

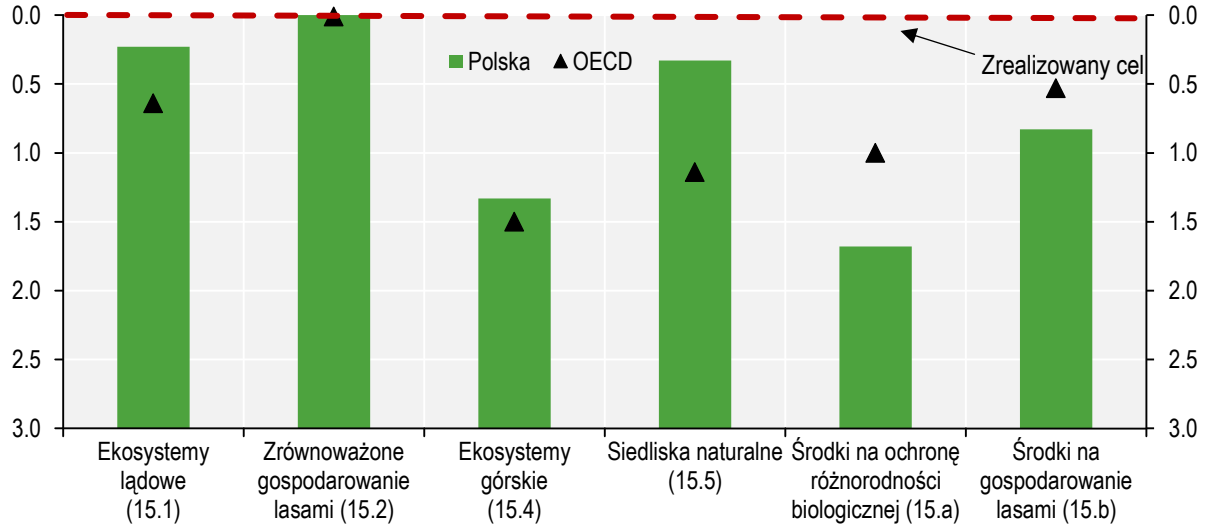
Blisko 40% terytorium Polski to obszary chronione, około 30% powierzchni stanowią lasy, a rząd w Krajowym programie zwiększania lesistości planuje zwiększać powierzchnię obszarów leśnych. Praktyki w zakresie zrównoważonego leśnictwa umożliwiają zwiększanie poziomu pozyskiwania drewna bez narażania na szwank kapitału naturalnego Polski. Populacje kilku chronionych ssaków leśnych zwiększyły się, lecz siedliska leśne należące do sieci Natura 2000, pomimo osiągniętej częściowo poprawy, muszą być dodatkowo chronione. Obecnie dyskutuje się o wycince prowadzonej w Puszczy Białowieskiej z uwagi na konieczność zachowania jednego z najważniejszych w Europie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Do zwiększenia ochrony siedlisk leśnych konieczne będą spójne polityki w zakresie leśnictwa i różnorodności biologicznej, jak również odpowiednie finansowanie (zob. wykres). Większość środków będzie musiała pochodzić z budżetu centralnego, krajowych funduszy środowiskowych oraz źródeł unijnych, jednak w wypełnieniu luki w finansowaniu mogą pomóc mechanizmy uzupełniające. Obejmują one zastosowanie na szerszą skalę opłat za dostęp oraz rozwój płatności za usługi ekosystemowe, którym teraz nie poświęca się szczególnej uwagi. Obecnie stosowane praktyki wydawania pozwoleń na budowę w sytuacji braku planu zagospodarowania terenu prowadzą do nielegalnego wkraczania zabudową na teren lasów oraz degradacji obszarów chronionych. Krajowa agencja odpowiedzialna za gospodarkę leśną dysponuje odpowiednią wiedzą, aby prowadzić gospodarkę leśną oraz monitorować różnorodność biologiczną lasów.

Zalecenia OECD:

- *Zapewnienie skutecznego wdrażania programu Natura 2000 oraz planów zarządzania lasami.*
- *Wprowadzenie obowiązku opracowania lokalnych planów zagospodarowania terenu zgodnych z postanowieniami programu Natura 2000.*
- *Przygotowanie kompleksowej oceny różnorodności biologicznej lasów oraz wartości gospodarczej usług ekosystemowych zapewnianych przez lasy.*
- *Korzystanie na większą skalę z opłat za dostęp oraz wprowadzenie płatności za usługi ekosystemowe.*

Do realizacji celu 15 konieczne będą spójniejsze polityki w zakresie leśnictwa i bioróżnorodności oraz odpowiednie finansowanie

Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

SILNE INSTYTUCJE SĄ KLUCZOWE DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

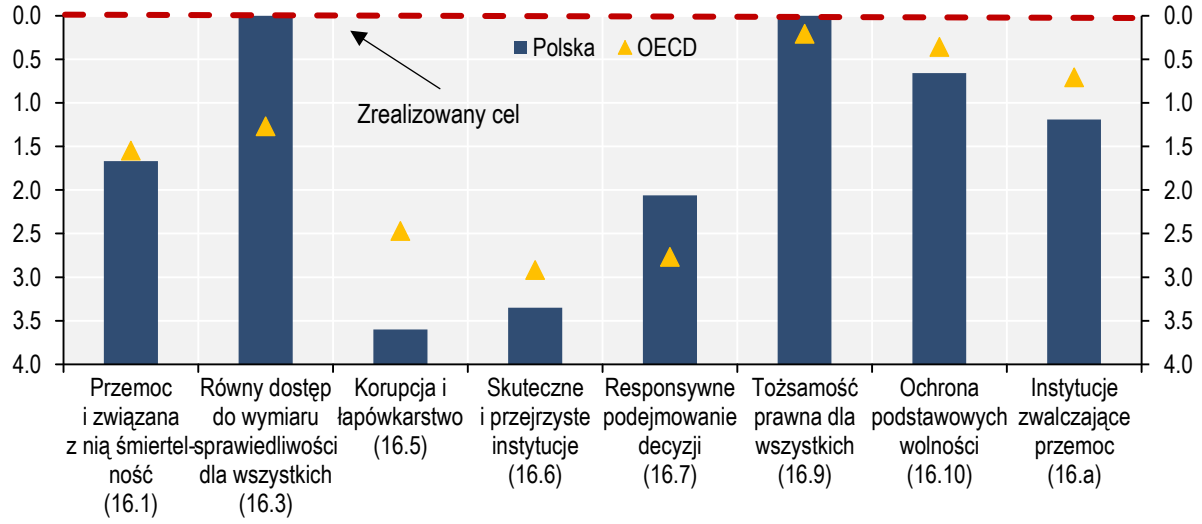
Ostatnia dekada przyniosła spadek poziomu postrzegania korupcji rządu w Polsce oraz wzrost zaufania wobec niego. W chwili obecnej 61% ludności uważa, że korupcja w instytucjach rządowych i samorządowych jest powszechna (zob. wykres). 43% jest zadowolone z systemu opieki zdrowotnej (podczas gdy średnia dla państw OECD wynosi 51%), a 49% jest zadowolone z sądownictwa (podczas gdy średnia dla państw OECD – 55%). Polska w znacznym stopniu poprawiła system stanowienia prawa w oparciu o dowody, lecz nadal mierzy się z wyzwaniami związanymi z wprowadzaniem przepisów w życie. Nie zawsze przestrzega się minimalnych okresów konsultacji społecznych dotyczących planowanych przepisów ustawowych i wykonawczych. Polska mogłaby również rozwinąć system konsultacji społecznych prowadzonych przez Internet, aby prowadzić konsultacje dotyczące głównych inicjatyw w zakresie polityki już na wczesnym etapie jej kształtowania. Działania podjęte w 2014 r. w celu wprowadzenia oceny ex post aktów wykonawczych są zachęcające i mogłyby zostać poszerzone, aby zapewnić realizację celów poprzez przyjmowane przepisy bez obciążania społeczeństwa zbędnymi kosztami. Z zadowoleniem przyjmuje się plan rządu zakładający poprawę skuteczności instytucji oraz jakości usług publicznych. Zakres działań proponowanych w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju mógłby być jednak ambitniejszy i szerzej zakrojony, gdyby przeanalizować kulturę i funkcjonowanie administracji publicznej ogółem. Jeżeli chodzi o wymiar sprawiedliwości, Polska rozwinęła ważne środki, takie jak pozasądowe rozstrzyganie sporów czy systemy procedur elektronicznych w obszarze wymiaru sprawiedliwości. Duże znaczenie ma to, aby reformy dotyczące powoływania, kadencji oraz odwoływania sędziów były bardziej przejrzyste, spójne z normami międzynarodowymi oraz uwzględniały czynniki społeczne.

Poziom zadowolenia z usług publicznych jest w Polsce niski. Można zrobić więcej w kierunku wzmocnienia konsultacji na temat wariantów strategicznych prowadzonych w sposób systematyczny z obywatelami i przedsiębiorstwami.

Zalecenia OECD:

- *Inwestowanie w budowę kultury uczciwości w polskich służbach cywilnych poprzez rozwój potencjału doradców etycznych z myślą o uwzględnieniu aspektu uczciwości w administracji publicznej ogółem.*
- *Rozszerzenie konsultacji społecznych przez Internet oraz konsultowanie się ze społeczeństwem w sposób bardziej systematyczny na wczesnym etapie kształtowania polityki.*
- *Systematyczne prowadzenie oceny ex post przepisów ustawowych i wykonawczych oraz doskonalenie metodologii w tej dziedzinie.*
- *Kontynuowanie reform wymiaru sprawiedliwości, zapewniając zgodność z normami międzynarodowymi.*

Kluczowe znaczenie dla postępu Polski w realizacji celu 16 ma walka z korupcją.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

WZMOCNIĆ ŚRODKI WDRAŻANIA I OŻYWIĆ GLOBALNE PARTNERSTWO NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju nie będzie możliwe bez ożywionego i udoskonalonego partnerstwa globalnego. W procesie wspierania państw rozwijających się równie duże znaczenie jak pomoc finansowa ma transfer technologii, handel i budowanie potencjału.

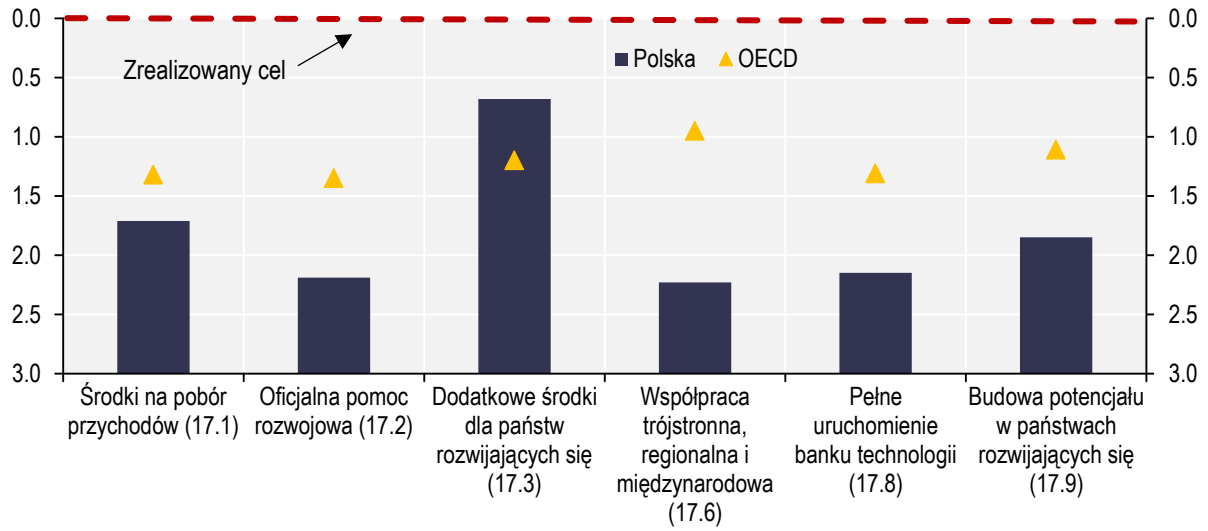
POLSKA POWINNA PRACOWAĆ NAD REALIZACJĄ CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W RAMACH OŻYWIONEGO PARTNERSTWA GLOBALNEGO

Osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju wymaga zaangażowania we współpracę międzynarodową (zob. wykres). Wartości docelowe celu 17 mają wymiar zarówno finansowy (taki jak podatki i oficjalna pomoc rozwojowa – ODA), jak i pozafinansowy (taki jak technologia i budowanie potencjału). Oficjalna pomoc rozwojowa netto Polski wyrażona jako procent dochodu narodowego brutto (DNB) rośnie. Tym niemniej poziom 0,15% w 2016 r. to nadal wynik zdecydowanie poniżej zobowiązania do osiągnięcia wartości 0,33% do 2030 r. Odbiorcami pomocy dwustronnej oferowanej przez Polskę nie zawsze są państwa priorytetowe wyszczególnione w rządowym Wieloletnim programie współpracy rozwojowej na lata 2016–2020. W Polsce za koordynację wdrażania Agendy 2030 na szczeblu krajowym odpowiada Ministerstwo Rozwoju, a za to, aby współpraca rozwojowa była realizowana w sposób spójny z celami zrównoważonego rozwoju – Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Niezwykle istotne będzie zapewnienie koordynacji przy realizacji celów wewnętrznych i zewnętrznych. Wyzwaniem dla Polski pozostaje stworzenie optymalnych struktur organizacyjnych, systemów, procedur oraz kluczowych funkcji na potrzeby dostarczania pomocy.

Zalecenia OECD:

- *Doprecyzowanie ról instytucji, obowiązków i mechanizmów służących realizacji polityk dostosowanych do aspiracji państw rozwijających się.*
- *Zdefiniowanie strategicznego podejścia do realizacji potrzeb różnych państw partnerskich w sposób tworzący wartość dodaną i stanowiący uzupełnienie wsparcia zapewnianego przez innych partnerów rozwoju.*
- *Analizowanie ryzyka i możliwości w zakresie osiągania wyników w dziedzinie rozwoju oraz świadome podejmowanie przez Polskę na podstawie takich analiz decyzji o wyborze partnerów i mechanizmów pomocy.*
- *W miarę zwiększania przez Polskę oficjalnej pomocy rozwojowej w celu sprostania zobowiązaniom należy przeznaczać więcej środków na budżet dwustronny i kłaść nacisk na pomoc dwustronną, w tym pożyczki i stypendia, w państwach priorytetowych i tematach priorytetowych.*

Realizacja celu 17 wymaga aktywniejszego udziału w globalnym partnerstwie na rzecz zrównoważonego rozwoju.
Znormalizowane oddalenie od wartości docelowej (im wyższy słupek, tym lepszy wynik)

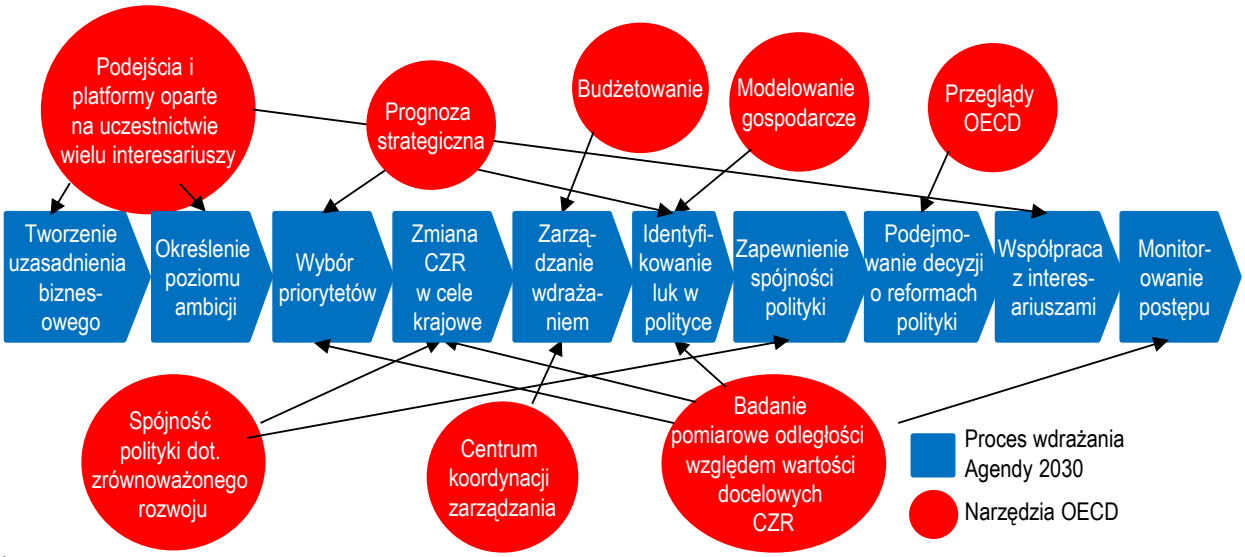
Uwaga: Pełny tekst dotyczący realizacji celów znajduje się na stronie: http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja.
Źródła: www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDGs-Targets-Metada.pdf.

OECD JEST ZAANGAŻOWANA W ROLĘ „NAJLEPSZEGO AKTORA DRUGOPLANOWEGO" W PROWADZONEJ POD SZYLDEM ONZ AGENDZIE NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030

OECD ma wyjątkową możliwość wspierania Polski i innych państw w realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Może im pomóc w analizie Agendy 2030 i strategii krajowych ukierunkowanej na stwierdzenie, czy strategie te są dostosowane do celów zrównoważonego rozwoju oraz we wprowadzeniu odpowiednich struktur organizacyjnych umożliwiających skuteczną realizację Agendy 2030. Może również przedstawić oparte na dowodach zalecenia, aby pomóc państwom w opracowaniu spójnych reform we wszystkich dziedzinach polityki.

OECD może odegrać istotną rolę we wspomaganiu Polski w realizacji jej zobowiązań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Organizacja dysponuje szerokim wachlarzem narzędzi umożliwiających wspieranie państw na wszystkich etapach procesu (zob. wykres). Przykładowo OECD może wspierać państwa w tworzeniu uzasadnienia biznesowego dla celów zrównoważonego rozwoju wśród interesariuszy sektora rządowego i pozarządowego, jak również pomóc państwom w ustaleniu ich poziomu ambicji. Dzięki jednostce odpowiedzialnej za prognozy strategiczne OECD może wesprzeć rządy w nadawaniu priorytetów działaniom w zakresie polityki, ponieważ w sytuacji istnienia 17 celów i 169 zadań priorytetyzacja jest bezsprzecznie potrzebna. OECD dysponuje również narzędziami umożliwiającymi wsparcie rządów w przełożeniu globalnych celów zrównoważonego rozwoju na cele krajowe, które sprawi, że Agenda 2030 stanie się funkcjonalna na szczeblu krajowym. Przeglądy tematyczne mogą rzucić nieco światła na najlepsze mechanizmy polityki prowadzące do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, natomiast praca organizacji nad modelowaniem długofalowych tendencji gospodarczych oraz pomiarem odległości względem wartości docelowych przewidzianych w celach zrównoważonego rozwoju może pomóc państwom w zidentyfikowaniu luk w politykach, ocenie oddziaływania różnych reform polityki na realizację celów zrównoważonego rozwoju oraz monitorowaniu postępu. Ponieważ tak złożony program jak cele zrównoważonego rozwoju wymaga szczególnego uwzględnienia problematyki wdrażania, sektor publiczny musi działać we wszystkich sektorach i na wszystkich poziomach zarządzania. W tym celu OECD może wspierać państwa w ustalaniu roli poszczególnych instytucji, włączaniu długofalowych strategii w proces planowania budżetu oraz opracowaniu podejścia zakładającego zaangażowanie wszystkich instytucji rządowych. Ramy OECD na potrzeby spójności polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju zapewniają szereg narzędzi, które mogą pomóc rządom w wykorzystaniu synergii między celami a zadaniami, co ma kluczowe znaczenie dla zintegrowanego charakteru celów zrównoważonego rozwoju. OECD może też pomagać rządom w angażowaniu różnych interesariuszy w proces planowania, dokonywania pomiarów oraz wdrażania Agendy 2030 w celu maksymalnego zwiększenia jej przydatności, legitymacji i skuteczności.

OECD może pomóc Polsce i innym państwom na wszystkich etapach procesu realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Źródło: OECD, Making the Most of the SDGs: Selected OECD Tools and Experiences in Support of National Implementation, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017, https://community.oecd.org/docs/DOC-114560.

LEKTURA UZUPEŁNIAJĄCA

FRA (Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej), *Violence against women: an EU-wide survey*, FRA, Wiedeń, 2014, http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report.

Glocker, D. i M. Plouin, „Overview of Housing Policy Interventions in Poland", OECD Regional Development Working Papers, nr 2016/07, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2016. http://dx.doi.org/10.1787/5jlpl4n838f2-en.

IEA (Międzynarodowa Agencja Energetyczna), *Energy Policies of IEA Countries – Poland 2016*, IEA, Paryż, 2017, http://dx.doi.org/10.1787/9789264272309-en.

Le Blanc, D., „Towards integration at last? The sustainable development goals as a network of targets", UN Department of Economic & Social Affairs (DESA) Working Paper No. 141, UN DESA, Nowy Jork, 2015, http://www.un.org/esa/desa/papers/2015/wp141_2015.pdf.

Ministerstwo Rozwoju, *The 2030 Agenda for Sustainable Development - Implementation in Poland*, Ministry of Economic Development, Warszawa, 2017, https://www.mr.gov.pl/media/41562/broszura_onz_en_ost.pdf.

OECD, *Greening the Blue Economy in Pomorskie, Poland*, Wydawnictwo OECD, Paryż, w przygotowaniu.

OECD, *National Rural Policy Review of Poland*, Wydawnictwo OECD, Paryż, w przygotowaniu.

OECD, Getting Governments Organised to Deliver on the Sustainable Development Goals, Summary Report, Wydawnictwo OECD, Paryż, w przygotowaniu.

OECD, *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2017*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017. http://dx.doi.org/10.1787/agr_pol-2017-en.

OECD, *Policy Coherence for Sustainable Development 2017: Eradicating Poverty and Promoting Prosperity*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017, http://dx.doi.org/10.1787/9789264272576-en.

OECD, *OECD Development Co-operation Peer Reviews: Poland 2017*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017, http://dx.doi.org/10.1787/9789264268869-en.

OECD, *Green Growth Indicators 2017*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017, http://dx.doi.org/10.1787/9789264268586-en.

OECD, *Making the Most of the SDGs: Selected OECD Tools and Experiences in Support of National Implementation,* Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017, https://community.oecd.org/docs/DOC-114560.

OECD, *Measuring Distance to the SDG Targets: An assessment of where OECD countries stand*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017, http://www.oecd.org/std/OECD-Measuring-Distance-to-SDG-Targets.pdf.

OECD, „The Education Sustainable Development Goal", in: *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2017, http://dx.doi.org/10.1787/eag-2017-en.

OECD, *OECD Survey on Planning and Co-ordinating the Implementation of the SDGs: First results and key issues*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2016, https://www.oecd.org/gov/cob-sdg-survey-overview-of-results.pdf.

OECD, *Better Policies for 2030: An OECD Action Plan on the Sustainable Development Goals*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2016, http://www.oecd.org/dac/Better%20Policies%20for%202030.pdf.

OECD, *Better Policies for Sustainable Development 2016: A New Framework for Policy Coherence*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2016, http://dx.doi.org/10.1787/9789264256996-en.

OECD, *OECD Environmental Performance Reviews: Poland 2015*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2015, http://dx.doi.org/10.1787/9789264227385-en.

OECD, *OECD Urban Policy Reviews: Poland 2011*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2011, http://dx.doi.org/10.1787/9789264097834-en.

OECD/EU, *Supporting Entrepreneurship and Innovation in Higher Education in Poland*, Wydawnictwo OECD, Paryż/UE, Bruksela, 2017. http://dx.doi.org/10.1787/9789264270923-en.

OECD/UNDP, *Making Development Co-operation More Effective: 2016 Progress Report*, Wydawnictwo OECD, Paryż, 2016. http://dx.doi.org/10.1787/9789264266261-en.

ORGANIZACJA WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ I ROZWOJU

OECD to wyjątkowe forum, w ramach którego rządy wspólnie zajmują się wyzwaniami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi globalizacji. OECD odgrywa również wiodącą rolę w zrozumieniu nowych zjawisk i problemów, takich jak ład korporacyjny, gospodarka informacyjna czy wyzwania w związku ze starzeniem się społeczeństwa, a także udzielaniu rządom pomocy w reagowaniu na nie. Organizacja umożliwia rządom porównywanie doświadczeń w zakresie polityki, poszukiwanie odpowiedzi na wspólne pytania, identyfikowanie dobrych rozwiązań i działania na rzecz koordynacji polityki krajowej i międzynarodowej.

Państwa członkowskie OECD to: Australia, Austria, Belgia, Chile, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Izrael, Japonia, Kanada, Korea Południowa, Luksemburg, Łotwa, Meksyk, Niemcy, Norwegia, Nowa Zelandia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Węgry, Wielka Brytania i Włochy. W pracach OECD uczestniczy Unia Europejska.

Wydawnictwo OECD upowszechnia dane statystyczne gromadzone przez tę organizację, a także wyniki badań naukowych dotyczących kwestii gospodarczych, społecznych i środowiskowych oraz konwencje, wytyczne i standardy uzgodnione przez państwa członkowskie.

Seria OECD „Lepsza polityka państwa”

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) ma na celu promowanie lepszej polityki, aby lepiej się żyło, przez stworzenie forum, w ramach którego rządy gromadzą się, by dzielić się swoimi doświadczeniami i poszukiwać rozwiązań powszechnie występujących problemów. Pracujemy wraz z naszymi 35 państwami członkowskimi, najważniejszymi partnerami i ponad 100 państwami, aby lepiej zrozumieć, co powoduje zmianę gospodarczą, społeczną i środowiskową, a w rezultacie sprzyjać dobrobytowi ludzi na całym świecie. Seria OECD „Lepsza polityka państwa” przedstawia przegląd najważniejszych wyzwań, przed którymi stoją poszczególne państwa, i nasze główne zalecenia w zakresie polityki dotyczące przezwyciężenia tych problemów. W oparciu o wiedzę fachową OECD, zgromadzoną dzięki porównywaniu doświadczeń różnych państw i identyfikowaniu najlepszych rozwiązań, seria „Lepsza polityka państwa” dostosowuje zalecenia w zakresie polityki OECD do konkretnych priorytetów przyjmowanych w danym okresie przez państwa członkowskie i partnerskie, skoncentrowanych na tym, jak rządy mogą skutecznie przeprowadzać reformy.

www.oecd.org/poland/
OCDE Paris
2, rue André Pascal, 75775 Paris Cedex 16
Tel.: +33 1 45 24 82 00

